

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLII | NÚM. 2141
2,90 € | 4 OCTUBRE 2020

Agustí Codinach

EDITORIAL I EN PRIMER PLA (P. 3 i 8-12)

Noves pobreses, vells pecats estructurals

La desigualtat prèvia a la pandèmia aprofundeix els danys dels més vulnerables

**ABADESSA M. DEL MAR
ALBAJAR**

«Ens equivoquem quan deslliguem economia i vida»

P 24-27

Ruth travel

Club més Amics

Associació Amics de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel

INFORMACIÓ I RESERVES:

Tel. 93 4673244

info@ruthtravel.es / www.ruthtravel.es

DEL 5 AL 10 D'OCTUBRE

PELEGRINATGE MARIA AL SANTUARI DE GUADALUPE (Extremadura)

DEL 23 AL 29 D'OCTUBRE

RODES: Monestirs i arqueologia

DEL 11 AL 14 DE DESEMBRE

PESSEBRES DE PRAGA

DEL 4 AL 8 DE DESEMBRE

RUTA DELS PESSEBRES DEL TRENTINO

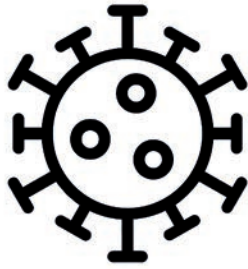
DEL 8 AL 15 DE FEBRER DEL 2021

PEREGRINACIÓ A TERRA SANTA

NOTA: Tot el contingut dels nostres viatges ha estat adaptat i actualitzat, seguint els protocols establerts contra el COVID-19, per tal d'oferir als nostres viatgers la màxima seguretat.

Ara, més que mai, cal viatjar amb bona companyia i amb els millors professionals. Club + Amics i Ruth Travel continuem al teu costat.

Per un realisme serè

El Covid-19 posa en relleu la nostra finitud personal i també els límits dels models econòmics que fan fallida. Ja no és solament una emergència sanitària: es tracta d'una emergència social.

Davant la pandèmia, però, cal evitar dues temptacions: l'histerisme i el relaxament i cal fer una opció per un realisme serè. En aquest sentit, la Pontifícia Acadèmia per a la Vida assenyalava que «aprendre la finitud i acceptar els límits de la nostra llibertat és més que un exercici sobri de realisme filosòfic, implica obrir els ulls a la realitat dels éssers humans que experimenten aquests límits en la pròpia carn».

Pensem en els col·lectius més vulnerables, per exemple els ancians que estan confinats en residències o en les persones amb trastorn mental o en aquells que, ja en circumstàncies habituals, patien maltractaments de tota mena. Per a molts avui és un repte sobreviure, assegurar-se les condicions mínimes de subsistència, alimentar els infants i d'altres membres de la família o superar l'amenaça de malalties.

Una de les dades que s'assenyalen al Primer Pla d'aquest número és que a Catalunya ja hi havia, abans de l'inici de la pandèmia, un 30% de pobresa infantil i els estudis ens diuen que ara ha pujat al 34%. En aquest sentit, els nens tornen a ser «la crisi de la crisi» perquè el teixit social sempre es comença a esquinçar per la part més dèbil. Hom

parla d'una «ètica del risc» basada en un concepte més ampli de solidaritat.

Cal superar la falsa distinció entre els que estan dins, és a dir, els que poden exhibir la pretensió de pertànyer plenament a la comunitat, i els que estan fora, esperant una suposada participació en ella. L'accés a una atenció de salut de qualitat i als medicaments essencials s'ha de reconèixer com un dret humà universal (cfr. *Declaració Universal sobre Bioètica i Drets Humans*, art. 14).

Deia Núria Gispert, recentment desapareguda i que feu de la seva vida una ofrena als més pobres: «La justícia és imperfecta i ha de ser compensada amb sentiments d'ajuda, d'amistat, de col·laboració.»

Joan Carrera i Carrera, jesuïta, professor de moral fonamental, sosté que «ha arribat l'hora de replantejar-nos el model productiu com un avenç, un graó més de consciència que assoleix la humanitat. Un canvi per sobreviure, per tal que hi hagi futur per a les properes generacions. Un canvi que ha de passar per un període d'incerteses, per un període de patiment, d'anades i vingudes fruit de les pors, de la resistència al canvi dels que ostenten el poder econòmic i polític».

Seran aquells dolors de part de què parla sant Pau (Rm 8, 22), que anuncien el naixement d'un cel nou i una terra nova?

Contingut

- 03**
Editorial
- 05**
La setmana
- 06**
Opinió
- 08**
En primer pla
- 13**
Vida eclesial
- 22**
Opinió
- 24**
Entrevista
- 28**
Carta dominical
- 30**
Bíblia
- 32**
Litúrgia
- 34**
Espai lectors
- 36**
Cultura
- 46**
Agenda
- 47**
Des del carrer

La Mare de Déu de la Mercè i l'epidèmia del 1821

PÀGINA 18

20
L'autoritarisme a l'Església

Educar en l'esperança

PÀGINA 39

Entrevista a Assumpta Serna

PÀGINA 36

47 Antoni Comas, president de la Federació de Cristians de Catalunya

La setmana en tuits

JOAN PLANAS @JOANPLANASP

Professor de Ciències

Sí, sí i sí! Hi ha esperança a la UE! Firma de la Comunitat de Sant'Egidio amb el Ministeri de l'Interior italià per a l'arribada de 300 refugiats provinents de Lesbos, Mòria, a través dels corredors humanitaris

SOR LUCÍA CARAM @SORLUCIA

Dominica de Manresa

Alguna cosa fem malament com a societat si no tenim cura dels més vulnerables. Avui, a les 15 h, a Manresa, un ancià buscava i rebuscava als contenidors #Pels-Grans

MARC ALOY GUÀRDIA

@MARC_ALOY

Alcalde de Manresa

El 6 de juny ens va manifestar el desig de venir a conèixer Manresa. Avui el cardenal Omella ha confirmat que ho està estudiant. Queda clar que visitar la ciutat només depèn d'ell. I acollir un líder mundial com el Papa és una oportunitat única per donar-nos a conèixer al món

ELSA ARTADI @ELSA_ARTADI

Regidora a l'Ajuntament de

Barcelona

Demanem que Barcelona atorgui unes molt merescudes Medalles d'Or al pare Manel i Pere Casaldàliga

Zoom

EDUARD BRUFAU

Enguany la Generalitat ha concedit la Creu de Sant Jordi a 30 personalitats i 15 entitats. Entre els guardonats hi ha el sociòleg Joan Estruch, estudiós de la religió com a fenomen social; l'organista Gerhard Grenzing, constructor entre d'altres de l'orgue de la basílica de la Mercè; Mn. Benigne Marquès, responsable de l'Arxiu Diocesà d'Urgell; i l'escolapi Josep Maria Monferrer, educador social al barri de la Mina.

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Coordinador d'informatius

Tardes variades

Oferim novament una interessant diversitat les tardes de dilluns a divendres. Després del programa *Món perico*, sobre l'Espanyol i a les 16 hores, arriba a les 17 mitja hora dedicada a la salut i a la gent gran, amb Marc Rius i els espais *L'hora de la Fundació Puigvert* (dilluns i dimarts) i *És gran ser gran* (dimecres i dijous). La novetat d'aquesta franja és *Camins*, proposta sobre rutes espirituals per Catalunya dirigida per Miquel Murga. S'emeta els divendres a les 17 hores i els dimarts a les 17.30, dins un bloc en què es mantenen *Missió i vocació* (dilluns), *Fem família* (dimecres), *Àngels* (dijous) i l'espai de la Pastoral Obrera *Llevat dins la pasta* (divendres).

En cada edició dels itineraris espirituals, Miquel Murga exposa vivències d'un camí amb els monuments i els paisatges més importants per convertir-los, amb paraula i música, en veritables imatges auditives. Per exemple, el 8 de setembre, el programa va ser una excursió a l'església i antic monestir de Santa Maria de Ripoll. Tots els continguts es basen en la interioritat a partir de la gran riquesa del territori.

L'efemèride de la setmana

6 d'octubre del 2018:

mor a Barcelona la soprano Montserrat Caballé, una de les millors veus del segle XX.

DES DEL MONESTIR

Anem per feina: l'exemple de Montferri

L'última excursió comunitària abans del confinament va ser al santuari de Santa Maria de Montserrat de Montferri, a l'Alt Camp. En guardo molt bon record i algunes lliçons de vida que avui encara em ressonen:

CREURE EN LA POSSIBILITAT I POSAR-SE EN MARXA: el santuari va començar amb un impuls. El jesuïta Daniel Maria Vives volia fer créixer al seu poble de Montferri la devoció a la Mare de Déu de Montserrat i se li va ocórrer edificar-hi un santuari. Allà on no hi havia res, ell hi va veure

Si és bo i és de Déu, mai no hem de deixar per impossible un projecte

AGUSTÍ BORRELL

Vicari general de l'orde del Carmel Descalç

Fa cinquanta anys, concretament el 27 de setembre del 1970, el papa Pau VI va proclamar Teresa de Jesús doctora de l'Església i, pocs dies després, el 3 d'octubre, va fer el mateix amb Caterina de Siena. El títol de «doctor de l'Església» es dona a sants que han destacat com a mestres de la fe i del pensament cristià, per la seva vida i les seves obres. Es tracta d'un reconeixement excepcional, que fins ara s'ha atorgat tan sols a 36 persones.

La novetat més destacada en aquell moment era que per primera vegada es donava aquest títol a una dona. Almenys en el cas de Teresa de Jesús, ja en ocasions anteriors s'havia proposat aquest reconeixement, i no faltaven els arguments per fer-ho. En efecte, el valor i la riquesa dels seus escrits, a més del seu exemple de vida, eren evidents

una possibilitat i posà en marxa un projecte.

FERTREBALLAR ELS DONS O TALENTS: l'arquitecte Josep Maria Jujol, deixeble de Gaudí, va dissenyar un edifici singular i únic. El santuari és una obra arquitectònica espectacular que s'aixeca sobre 42 pilars i té 33 cúpules recreant el perfil de la muntanya de Montserrat. Tota una obra d'art i de tècnica!

TREBALL EN EQUIP: tota la gent del poble es van implicar en l'obra. Es repartien la feina i feien els maons a les cases, cada família els que podia, i després, eren els infants que, sortint de l'escola, els portaven dalt del turonet. Tothom va fer el seu esforç i aportació pel bé comú.

NO DESESPERAR O ESPERAR CONTRA TOTA ESPERANÇA: la primera pedra del santuari es va posar

MONTSERRAT UNTERLÖHNER SALVAT
Monja de Sant Benet de Montserrat

el 1925 i el 1931 diverses circumstàncies van fer que s'aturessin les obres. Després, amb la guerra civil i la postguerra, tot va quedar aturat i abandonat. Semblava ben bé la mort del projecte que durant anys es va anar deteriorant. Però, l'any 1984, gràcies a un nou impuls inesperat, es van reprendre les obres de restauració i consolidació del santuari que, finalment, va poder ser inaugurat el 1999... 74 anys més tard del seu inici!

Si és bo i és de Déu, mai no hem de deixar per impossible un projecte... i recordem que el Regne de Déu és el projecte més gran que tenim entre mans. Encara que no ho sembli, amb l'ajut i la promesa de Déu la possibilitat de fer-lo realitat és al nostre abast! Què esperem? Anem per feina! Ens hi posem? Som-hi!

MIRADA AL MÓN

Doctores de l'Església

i reconeguts universalment. Tanmateix, la seva condició femenina era vista com un obstacle per reconèixer el seu mestratge en l'Església.

Afortunadament, aquesta mentalitat ha anat canviant, també a l'interior de l'Església. En els últims temps s'ha produït finalment una acceptació progressiva de la dignitat i la capacitat de la dona, si bé encara lenta i incompleta. La proclamació del doctorat de Teresa de Jesús i de Caterina de Siena n'és un exemple significatiu. Posteriorment, també

En els últims temps s'ha produït una acceptació progressiva de la dignitat i la capacitat de la dona, si bé encara lenta i incompleta

s'ha donat el títol de doctora a Teresa de l'Infant Jesús (1997) i a Hildegarda de Bingen (2012), i n'hi ha unes quantes més en procés.

En el cas de les doctores de l'Església, convé remarcar que generalment no havien fet estudis de teologia ni tan sols havien tingut una formació acadèmica gaire completa, però en canvi arriben a posseir un coneixement personal extraordinari de les veritats de fe, que és més fruit de l'experiència que no pas de l'estudi. Se'ls pot aplicar certament allò que Joan de la Creu escrivia a la dedicatòria del seu *Càntic Espiritual* a la carmelita descalça Ana de Jesús: «Tot i que li falta l'exercici de la teologia escolàstica amb què s'entenen les veritats divines, no li falta pas el de la mística, que se sap per amor, en la qual no solament se saben, sinó que alhora es gusten» (C, pròl., 3).

UN NOU LLINDAR

A cada ocasió acudiu a la pregària

Hem de reconèixer que
som obrers d'una «vinya»
que està orientada
a donar «fruits»

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Enmig de tants consells i recomanacions que cada dia escoltem i que volen donar-nos força davant dels embats de tanta incertesa que patim, quan som urgits a viure el compromís diari de la vocació que ens defineix, l'exhortació a la pregària és més que necessària i oportuna. Prou vegades hem sentit dir «digue'm com pregues i et diré com vius». En aquest sentit testimonial, hem de reconèixer que som obrers d'una «vinya» que està orientada a donar «fruits». Ho diem en un moment que demana respostes generoses i actuacions valentes, quan la «vinya» veu amenaçat el seu normal desenvolupament causat per una inesperada pandèmia i comportaments irresponsables.

Quan es posen totes les esperances en un projecte, el goig més gran és comprovar si el resultat ha estat satisfactori. En el cor de tot compromís personal i social i per descobrir-ho, la pregària, el temps que dediquem a mirar amb els ulls de Déu aquesta «vinya», ens hi ajuda, ens asserena, ens obre el cor a les seves dimensions. A la pregària s'hi ha d'unir la responsabilitat personal pel que afecta a comportaments individuals que puguin vèncer el mal i, al mateix temps, l'amor solidari amb tots els qui en aquests moments el pateixen, tant sanitàriament com econòmic.

El problema apareix quan no s'estima aquesta «vinya» i no es reconeix la predilecció que Déu li ha demostrat. Ja abans de Jesús, els profetes posen al descobert la infidelitat dels qui han caigut en la corrupció i la deslleialtat, o també aprofiten qualsevol ocasió per abusar del poder per treure'n tallada en benefici propi. Quan això passa, l'amor a la «vinya», al poble, es veu tergiversat per una forma d'actuar egoista que només cerca el propi profit i no la salut i el benestar de tots. Jesús se'n fa ressò i parla dels vinyaters malvats, i diu que l'«amo» «passarà la vinya a uns altres que li donin els fruits al temps de la verema».

Déu ens estima, estima la seva «vinya». Per ella ha entregat el seu Fill Jesús perquè descobríssim fins on arriba el seu amor. Els ulls amb què ens ha mirat i la cura que per nosaltres ha tingut mostren la seva misericòrdia infinita. El cant d'amor de l'amic ho expressa amb la mateixa tendresa que descobreix i mostra un cor esquinçat pel dolor davant la corrupció posada en evidència. Acudir a la pregària pot obrir-nos els ulls i fer-nos conscients que som pedres vives d'un edifici, la clau de volta del qual és Crist. Som la seva Església, presència visible del seu amor, la «vinya» que s'ha escollit i estima, el poble del qui n'espera fruits abundants.

Provisionalitat vital

L'emergència econòmica provocada per la pandèmia fa emergir noves pobreses en una societat molt desigual

«No es tracta només de pal·liar les necessitats bàsiques de les persones més desfavorides, sinó de lluitar contra les desigualtats i les injustícies que les causen. Es tracta de millorar les lleis i les situacions per millorar la vida dels col·lectius més vulnerables. Cal sentir-se responsable de l'altre i de la seva situació. Només posant-nos en la pell de l'altre podrem entendre les dificultats en què es troba.» L'enyorada Núria Gispert defensava l'any passat que calia continuar treballant per promocionar la persona.

La frase pren una vigència renovada davant del xoc d'una crisi sanitària que ha fet remoure els fonaments sobre els quals s'havia construït la nostra societat. En efecte, diverses entitats com Oxfam Intermón ja han fet estimacions dels greus danys econòmics i socials que deixa la pandèmia (més enllà de les 28.000 persones que han mort) i que, «a llarg termini podrien arribar a ser més greus que la pandèmia en si mateixa» [informe *Una reconstrucció justa és possible i necessària*, juny 2020]: més de 700.000 persones a l'Estat espanyol s'han vist abocades a la pobresa entre març i juny (amb una taxa que ja s'enfilaria al 26%).

ÍÑIGO MACÍAS
«En un mercat laboral molt precari és difícil que quan et quedes a l'atur el sistema de protecció social funcioni»

Aquesta xifra podria quedar-se curta, ja que «ara que hem passat al desconfinament, veiem que no ha funcionat la campanya d'estiu (que esperàvem que apaivagués el sotrac econòmic). L'impacte serà més dur del que prevèiem i afectarà sectors d'activitat (turisme i hostaleria) caracteritzats per la forta precarietat. Són persones que treballen 5-6 mesos l'any i la resta van trampejant. Què passarà amb aquestes famílies?», es pregunta Íñigo Macías, coordinador d'investigacions d'Oxfam Intermón i coautor de l'informe.

«Tenim per endavant un temps de greus dificultats econòmiques i socials», ha alertat el cardenal Joan Josep Omella. «Cal estar al costat dels més vulnerables, amb un acompanyament fratern i compromès. En aquesta nova etapa, serà clau el paper de la comunitat com a element de cohesió social i de protecció entre les persones, així com un acompanyament integral que inclogui la dimensió psicoemocional», va dir l'arquebisbe de Barcelona en la presentació de la memòria del 2019 de Càritas Catalunya.

Respostes diferents a les de crisis anteriors

Certament, les respostes que s'han articulades davant la crisi són diferents d'anteriors vegades (com la crisi financera del 2008). L'Estat, d'una banda, «s'ha convertit en contractador d'últim recurs, amb els ERTO (expedients de regulació temporal de l'ocupació), que han apaivagat l'impacte de l'aturada econòmica», segons subratlla Macías. Ara bé, convé recordar que «molta gent no ha tingut accés als ERTO» i que les persones incloses en un ERTO, després de sis mesos, passen a cobrar el 50% del salari, fet que pot intensificar el risc de pobresa.

Ara bé, és una protecció *relativa* ja que «tenim un sistema de protecció social molt relacionat a un mercat laboral molt precari. Si tens bona feina i estabilitat laboral, estàs cobert. Si la majoria de contractes són temporals o les taxes de pobresa laboral continuen altíssimes (13%), és difícil que quan et quedes a l'atur el sistema de protecció social funcioni», remarca Macías. I això afecta, principalment, els més precaritzats: joves i dones.

Una altra mesura, l'Ingrés Mínim Vital (IMV), ha estat benvinguda i ha harmonitzat l'Estat espanyol amb polítiques socials similars a les d'altres països de la UE. «L'IMV està relativament ben dissenyat: és el primer cop que en una crisi econòmica no només es

garanteixen els ingressos dels treballadors que han perdut l'ocupació i, d'altra banda, no obliga la persona o la llar que el rep a haver de buscar de manera immediata una feina», valorava l'economista i catedràtic de la Universitat de Barcelona, Antón Costas, al programa *Llevat dins la pasta* de Ràdio Estel. Amb tot, Costas admetia que aquest ingrés «s'ha de millorar perquè arribi a altres col·lectius i en la gestió ràpida de la prestació ampliant les capacitats administratives, si cal contractant més personal».

Tanmateix, aquestes mesures contundents «tenen un cost financer —recorda Macías. La tensió als comptes públics està sent forta: els ingressos baixaran molt per la manca d'activitat econòmica i, al mateix temps, les necessitats de despesa són més grans. Ara s'està generant deute. Però, com ho retornarem quan aconseguim tornar a una senda de normalitat, perquè no paguin els de sempre?». «A Espanya tenim una pressió tributària menor en relació amb Europa i portem anys amb un dèficit públic estructural: cal una reforma tributària que augmenti la progressivitat i no pas la imposició directa (rendes del treball i consum) incrementant la tributació del capital, dels beneficis de les empreses i dels patrimonis», concreta Macías.

Entitats socials tensionades i comunitats atentes

De respostes, també se n'han donat des d'unes entitats socials que temen una tardor *calenta*, pel que fa a intensitat de les demandes: «Moltes de les persones que acompanyem, malauradament, viuen en una situació de crisi perenne. La situació actual posarà a prova els nostres serveis socials. De retruc, sí que preveiem que serveis que fem de suport a altres entitats o a l'administració, com la distribució d'aliments, augmentin», anticipa el jesuïta Roger Torres, president de la Fundació Arrels Sant Ignasi.

Des d'aquesta entitat amb seu a Lleida, han viscut en primera línia la campanya dels temporers de la fruita: «Ha estat bonic veure que en el nostre cas hem estat *oberts* en tot moment. En aquest temps d'incertesa han aparegut nous voluntaris, joves que s'han anat sensibilitzant a mesura que es donaven. El cas dels

ROGER TORRES
«El cas dels temporers és ben curiós, perquè són la part més feble d'un sistema productiu mal regulat»

temporers és ben curiós, perquè són la part més feble d'un sistema productiu mal regulat. La majoria de persones que acompanyem no tenen llar i han de fer vida al carrer i això fa molt difícil la vida en confinament. Com tot, hi ha persones que han sabut donar una bona resposta i acollida i altres que han criticat que aquestes persones estiguin al carrer.»

Igualment, com constata el jesuïta Joan Carrera [*Covid-19: Més enllà de la pandèmia*, Col·lecció virtual Cristianisme i Justícia, n. 19], «encara que l'hiperindividualisme de les darreres dècades ha anat destruint tot el teixit associatiu, en moments de crisi tendeixen a sortir respostes solidàries, més comunitàries», tot fent-se ressò de molts exemples com «ajudar els avis que viuen sols, anar a comprar per a les persones grans que no poden sortir de casa, fer tallers de mascaretes, portar menjar i flassades a la gent que viu al carrer».

Col·lectius amb especial atenció

«Un dels camps de greu retrocés és el que afecta la infància, en relació amb

TERE ESPERABÉ
«L'afectació econòmica i de salut a les famílies és molt gran. Les persones en economia submergida no tenen prestacions»

l'aprenentatge de continguts i hàbits socials. També els adults que han de fer aprenentatge de llengua han vist retallades les possibilitats d'un progrés», avisa Roger Torres. «A Catalunya ja hi havia, abans de l'inici de la pandèmia, un 30% de pobresa infantil i potser la societat no n'era conscient. Els estudis d'ara ens diuen que la pobresa infantil ha pujat al 34%. Passa el mateix amb la bretxa digital (famílies sense wifi a casa)», denunciava Tere Esperabé, responsable de Polítiques Educatives a CCOO, al programa *Llevat dins la pasta*, de Ràdio Estel.

Per a aquesta mestra, «l'afectació econòmica i de salut a les famílies és molt gran. Les persones en economia submergida no tenen prestacions». I diferenciava implicacions segons l'etapa educativa: «En els 0-3 (etapa important per combatre les desigualtats) hi ha moltes famílies que no han matriculat els fills per problemes econòmics i perquè, en quedar-se sense feina, es queden amb les criatures a casa. Per als adolescents i joves, aquesta situació ha fet que molts desconnectin: l'abandonament escolar prematur està augmentant».

Costas també assenyalava un altre col·lectiu a cuidar: els joves. «Són població de doble risc. En molts casos és una generació que està sota els efectes de la crisi de fa una dècada. I la que ara entra serà la que patirà de manera més intensa els efectes d'aquesta crisi. Convé recordar que els joves no són elegibles per a l'ingrés mínim vital ni per a la prestació de desocupació. Per tant, són un segment de la societat que avui està pitjor que fa un any. És necessari crear un compromís públic amb l'ocupació dels joves», proposa el catedràtic.

Les dones són també les que suporten bona part de la càrrega de la crisi. «Cal corregir amb rapidesa el retrocés en la situació de les dones —sostenien CCOO i UGT en el manifest per a la Diada Nacional de Catalunya. La reducció del mercat laboral està prioritzant el treball assalariat de l'home i el treball no reconegut de les dones. Les dones cobreixen, molt majoritàriament, la insuficiència dels sistemes públics de solidaritat i responsabilitat sobre la cura i l'atenció a les fragilitats inherents a la vida humana. A més, la reducció de l'activitat social augmenta la indefensió de les dones que pateixen assetjament i violència».

També s'ha observat un deteriorament de la salut mental que s'ha fet

més evident en llars com les que acompanyen a Càritas. «Hi ha hagut un seriós patiment general pel confinament, acomiadaments, soledat, condicions dels habitatges, i pors que s'han traduït dependent de cada persona en ansietat, depressió, trastorns del son i problemes de tipus psicossomàtic», assegura Joan Bas, psicòleg de Càritas diocesana de Barcelona i coordinador del projecte Vincles. «Moltes persones que acompanyem pateixen trastorns mentals. Tot i l'esforç que hem fet, sí que veiem mancances en la manera de poder atendre amb qualitat aquesta realitat», apunta Roger Torres.

Opcions econòmiques i models de desenvolupament «infectats»

«El fenomen del Covid-19 no és només el resultat d'esdeveniments *natural*s. El que passa a la natura és ja el resultat d'una complexa intermediació amb el món *humà* de les opcions econòmiques i els models de desenvolupament, al seu torn "infectats" amb un "virus" diferent de la nostra pròpia creació: és el resultat, més que la causa, de l'avarícia financera, l'autocomplaença dels estils de vida definits per la indulgència del consum i l'excés», podem llegir a *Humana communitas en l'era de la pandèmia: consideracions intempestives sobre el renaixement de la vida*, un document de la Pontifícia Acadèmia per a la Vida.

Per a aquest organisme del Vaticà, «centrar-se en la gènesi natural de la pandèmia, sense tenir en compte les desigualtats econòmiques, socials i polítiques entre els països del món, és no entendre les condicions que fan que la seva propagació sigui més ràpida i difícil d'abordar». Una desigualtat que podem observar, sense anar més lluny, a casa nostra: «A nivell sanitari, la pandèmia s'endinsa en les esclotes de desigualtat i les fa més grans. L'avanç de la pandèmia està fortament relacionat amb les condicions socials de les persones: quins són els barris més afectats, les condicions de les llars més pobres, els treballadors que s'han de desplaçar al centre de treball perquè no poden teletreballar o la insuficient capacitat pública per fer front a la situació sanitària en aquests barris», anota Macías, d'Oxfam Intermón.

Per a Joan Carrera, no hi ha dubte que «aquest virus ens ha fet obrir els ulls a realitats que estaven al nostre costat, amb les quals convivíem però que ens negàvem a acceptar (...) Malgrat que poden generar pors i incerteses, i que desperten la recerca de la seguretat a qualsevol preu, les sacsejades també ens ofereixen l'oportunitat de prendre consciència dels peus de fang en què es fonamenta el nostre sistema social».

Roger Torres, també vol projectar una mirada de més abast, malgrat que es lamenta que Arrels Sant Ignasi fa 26 anys que es va fundar i continua prestant la mateixa funció assistencial: «Són tantes les coses que hem de fer! Cal continuar treballant per fer una ciutadania més sensible i empàtica. Cal incidir per modificar moltes lleis injustes, que no ajuden les persones, com l'actual llei d'estrangeria. Cal posar fi a l'especulació de l'habitatge. En el cas del treball del camp, cal assegurar que les grans empreses compleixin el marc legal. Per tal de donar una bona qualitat a l'atenció de les persones, caldrà dotar de més recursos les polítiques socials i en especial una cura a les persones que hi treballen. I més coses que podríem dir, però el més important és que hi hagi un bon lideratge polític, capaç de generar una visió i cohesionar un treball compartit de totes les parts implicades.»

La Pontificia Acadèmia per a la Vida apunta que la pandèmia podria donar cos a un nou concepte de solidaritat «que vagi més enllà del compromís genèric d'ajudar els que pateixen... per abordar i remodelar les dimensions estructurals de la nostra comunitat mundial que són opressives i injustes». Íñigo Macías, d'Oxfam Intermón, constata que malgrat que «tenim un mal comú i ningú no estarà sa i estalvi fins que tothom ho estigui», entre països «ens estem mirant el melic (mirem qui arreplega les dosis de la futura vacuna o la migrada ajuda al desenvolupament)». De fet, l'Oficina Internacional del Treball ha calculat que els països en desenvolupament haurien d'invertir 1,2 bilions de dòlars, només aquest 2020, per garantir la protecció social bàsica.

I, localment, «dia a dia oblidem la sensació de solidaritat que teníem en els moments durs del confinament, quan et trobaves aplaudint amb els veïns. A Espanya, a més, hi ha una situació de polarització política en què la pandèmia s'està fent servir per erosionar el contrincant. Això no ajuda a la necessària resposta solidària per enfrontar-nos-hi. Falta lideratge per *resetejar* el sistema. Hi haurà coses que canviaran però moltes seran com un tornar al que teníem abans; un canvi tan radical el veig difícil, però hem de continuar lluitant-hi».

ANTÓN COSTAS
«És necessari crear un compromís públic amb l'ocupació dels joves»

Vida eclesial

Aquesta setmana el Papa rep la cúpula de la Conferència Episcopal Espanyola, celebrem la Mercè i Santa Tecla, presentem la nova carta pastoral del cardenal Omella i reflexionem sobre l'autoritarisme a l'Església amb Martí Colom

Francesc rep la cúpula de la Conferència Episcopal Espanyola

El Papa expressa el seu desig de visitar Manresa

El papa Francesc va rebre el dissabte 19 de setembre el president de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE) i l'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Joan Josep Omella; el vicepresident de la CEE i arquebisbe de Madrid, el cardenal Carlos Osoro, i el secretari general de la CEE i bisbe auxiliar de Valladolid, Mons. Luis Argüello.

Aquesta reunió, de 45 minuts, és habitual quan es produeix una renovació de càrrecs a les conferències episcopals. En el cas de l'Església espanyola, es va produir el 3 de març, però a causa de la pandèmia del Covid-19 no s'ha pogut fer aquesta trobada fins al setembre.

A la roda de premsa posterior a la reunió, els tres càrrecs de la CEE van declarar als periodistes que estaven «molt contents» i que van insistir al Papa en la seva invitació per visitar Espanya per l'Any Sant Compostel·là i per l'Any Ignasià. Així, el cardenal Omella va assenyalar que Francesc «evidentment, somreia i deia: "Com m'agradaria!" Li agradaria molt tornar a Espanya i, a més, ell no coneix Manresa, i un jesuïta se sent cridat a aquest lloc. Veurem com evoluciona la pandèmia, i la seva salut. Tant de bo que pugui venir!»

Segons va explicar el president de la CEE, el Pontífex els va transmetre tres missatges: «Seguiu molt de prop el dolor de tota la gent afectada pel Covid, tant de la salut, com el tema de la feina, que provoca tants problemes de cara al futur; també per l'escola i el problema dels pares amb els nens. Un altre tema del qual ens va parlar va ser el de la immigració. A Espanya hi ha una gran sensibilitat i hi té una gran presència.» I va afegir: «A més, ens ha encoratjat per continuar avançant en l'evangelització, que és cosa nostra, en el gran respecte a totes les persones, a altres religions evidentment, però anunciant amb goig i amb esperança Jesucrist el Nostre Salvador del món.»

A les preguntes dels periodistes, el president de la CEE va comentar que el tema de la vida preocupa especialment el Pontífex, «tant la dels refugiats com

la dels infants que neixen i d'aquells que moren». Pel que fa a la possibilitat que es legalitzi l'eutanàsia a Espanya, va concretar que «crec que això no és només morir o no morir dignament. És el tema del dolor, de l'acompanyament en el dolor. Quan a una persona li treuen el dolor i sent la companyia dels seus familiars i de professionals vol viure».

El Papa també els va transmetre la seva preocupació pels grans problemes que afligeixen el món. En aquest sentit, l'arquebisbe de Barcelona deia que Francesc «busca la solidaritat entre tots, la defineix en aquesta cura de la Casa comuna. Pensem moltes vegades a tenir cura dels arbres, dels animals, dels peixos, dels rius... certament, però tot això està al voltant de l'ésser humà. Tots l'hem de configurar i deixar millor per als que vinguin darrere nostre».

La qüestió de Catalunya també va sorgir en la conversa amb els periodistes, a la qual el cardenal Omella va expressar que no vol perdre l'esperança perquè la solució passa pel diàleg: «El diàleg s'ha de fer sempre sense condicions, jo hi poso el màxim i després fem tot el que puguem. I amb

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Espiritualitat en temps digitals

Els formadors en espiritualitat afronten dificultats molt grans amb les persones habituades a la hiperconnexió. Sempre connectats, sempre estimulats pels mitjans digitals.

Persones que alhora cerquen una enyorada vivència interior de pau, serenitat, obertura a comprendre què els passa i tenir un propòsit. I en molts casos no ho aconsegueixen. Per què?

Segurament per un desequilibri entre les seves àrees antropològiques de relació, que tot i que varien segons les cultures, organitzen la nostra experiència en quatre cercles concèntrics: la intimitat individual (quan estem sols), la intimitat compartida (parella, família immediata), l'entorn comunitari (família ampliada, comunitat parroquial, espai laboral o escolar i grups socials propers), i l'entorn ciutadà, en el qual participem quan habitem els espais públics, també amb desconeguts. Cal l'equilibri per tenir una vida harmònica. Però l'àncora és l'àmbit de la nostra intimitat personal, constituent de la nostra identitat; suposa saber estar amb un mateix, i assumir la pròpia responsabilitat a la vida. Aquest és l'àmbit en el qual els creients ens trobem amb Déu, perquè al centre de nosaltres mateixos hi ha aquella presència misteriosa que ens habita. Aquest àmbit ha de ser preservat de sorolls i interferències, i ha de ser engolit per la càrrega de la vida laboral i social. Soledat i silenci, meditació, pregària, contemplació... diguem-n'hi com vulguem, però caldria dedicar-hi algunes hores diàries en l'era digital. Increïble, però es pot. Els canvis en la nostra vida no es faran esperar.

LETICIA SOBERÓN

Un moment de la reunió del Papa amb els cardenals Osoro i Omella i Mons. Argüello.

CARDENAL OMELLA
«El Papa ens ha encoratjat per continuar avançant en l'evangelització, i anunciar amb goig i amb esperança Jesucrist el Nostre Salvador del món»

un gran respecte per a tots.» Especialment, va indicar que «el Papa el que vol és la pau, la concòrdia, la unió de totes les regions i de tots els països. Jo crec que hem d'anar per aquí en el respecte de les lleis, en el respecte de les persones».

«*Samaritanus bonus*»

El 22 de setembre es va publicar *Samaritanus bonus*, la carta de la Congregació per a la Doctrina de la Fe aprovada pel Papa, que reitera la condemna de tota forma d'eutanàsia i de suïcidi assistit, tenint en compte els casos dels darrers anys.

Entre altres coses, el text (disponible a www.vatican.va) destaca que «incurable és mai sinònim d'in-cuidable»: qui pateix una malaltia en fase terminal, així com qui neix amb una predicció de supervivència limitada, té dret de ser acollit, cuidat, envoltat d'afecte. L'Església és contrària a l'acarnissament terapèutic, però reitera com a «ensenyament definitiu» que «l'eutanàsia és un crim contra la vida humana», i que «qualsevol cooperació formal o material immediata a aquest acte és un pecat greu» que «cap autoritat pot legítimament imposar-lo ni permetre'l».

 Tarragona

L'arquebisbe Joan Planellas va presidir l'ofici de Santa Tecla

«Hem de donar a la societat un món millor, no com el d'abans de la pandèmia»

MCS Arquebisbat de Tarragona

L'arquebisbe Joan portant la relíquia del braç de Santa Tecla.

JOAN BORONAT
Tarragona

La solemnitat de Santa Tecla del dimecres dia 23 de setembre ha tingut en l'ofici a la catedral l'acte més destacat de la diada de la patrona de la ciutat de Tarragona, atès que, amb motiu de l'emergència sanitària pel Covid-19, es va suspendre no només la tradicional processó, sinó també la majoria dels actes festius i populars.

A les 10 del matí l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Joan Planellas, va presidir la missa pontifical a la catedral, amb una bona assistència de fidels, però amb l'aforament limitat i seguint les mesures de seguretat que marquen les autoritats sanitàries. Malgrat tot, la celebració eucarística va ser vibrant i intensament viscuda, amb l'assistència de l'alcalde de la ciutat, Pau Ricomà, i una àmplia representació de les institucions civils i militars.

En l'inici de la cerimònia es va procedir al trasllat en processó de la relíquia del braç de santa Tecla fins a l'altar major, a mans de l'arquebisbe Joan, acompanyat d'un bon nombre de preveres diocesans.

L'arquebisbe de Tarragona va focalitzar la seva homilia en l'excepcionalitat del moment, a causa de la pandèmia del coronavirus, «una crisi sanitària a la qual hem hagut d'afegir una crisi social i laboral sense precedents; aclaparadora

crisi econòmica de llarg recorregut i de difícil solució, que deixa pel camí massa gent damnificada».

El prelat va incidir que cal posar al centre dels nostres objectius «la persona i el seu desenvolupament digne, el seu benestar i el repartiment equitatiu i just de riqueses i possibilitats»; en definitiva, «donar a la societat un món millor, no un món com abans de la pandèmia».

En aquest context l'arquebisbe va recordar que l'Església de Tarragona està enllestint els treballs de la Comissió que ha d'encarar els efectes de la pandèmia, «que incidirà precisament en aquest futur que, com a cristians, hem de fer casar amb la Missió de Déu, que a través de Jesucrist, ens ha posat a les mans». Es durà a terme mitjançant un pla de xoc caritatiu i del secretariat permanent sobre Ecologia i Justícia, que fa poc que s'ha instituit i que serà l'organisme que desenvoluparà les accions que hi calgui fer, en el marc diocesà.

En acabar la cerimònia, el Lleó i l'Àliga del seguici festiu tarragoní van fer una ballada en petit format al so dels Ministrers, al creuer de la catedral, en honor de la patrona Santa Tecla, actuació que va ser rubricada amb forts i emotius aplaudiments.

«Patim una aclaparadora crisi econòmica de llarg recorregut i de difícil solució, que deixa pel camí massa gent damnificada»

 Barcelona

El cardenal Joan Josep Omella recorda els qui pateixen més en la missa de la Mercè

«Que la divisió no faci efecte entre nosaltres»

IGNASI MIRANDA
Barcelona

«La bretxa de la desigualtat i la pobresa és cada vegada més gran i s'ha cronificat»

L'arquebisbe de Barcelona, Joan Josep Omella, va demanar, adreçant-se a autoritats civils, institucions i entitats, que «no es tornin a posar sobre la taula temes que obren ferides, que divideixen, quan hi ha qüestions més urgents que reclamen la nostra atenció i una solució».

Va ser durant l'homilia de la missa pontifical de la Mercè, celebrada a la basílica de la patrona, en què el cardenal Omella va recordar els qui pateixen més, especialment en aquest temps de pandèmia, alhora que va tenir paraules de proximitat amb «tots els presos» i els qui tenen diferents captivitats en la societat actual.

El purpurat va destacar que, «amb l'anterior crisi econòmica, la bretxa entre rics i pobres es va fer més gran i es va cronificar, i ara està passant el mateix, una realitat que no ens pot deixar tranquils». També va avisar que hi ha

temes urgents que només es poden resoldre «tots units», alhora que va demanar rebutjar «qualsevol ideologia excloent».

El cardenal Omella va demanar a la Mare de Déu que «ens concedeixi la força necessària per créixer en comunió» i que «el dimoni de la divisió que camina rondant per tot arreu, com també el de la crítica i el del recel i la sospita, no faci efecte en nosaltres».

El purpurat va elevar la seva invocació perquè la Mare de Déu «doni als responsables de governar encert en les seves decisions, perquè promoguin la justícia, la pau, la llibertat i la convivència pacífica i fraterna». Igualment va expressar el desig que els dirigents de la vida pública «tinguin en compte en les seves actuacions, de manera especial, els més pobres i necessitats i que treballin pel bé de tots i no pas d'uns pocs».

En un altre moment, Omella va subratllar que «vivim temps complexos i complicats en els àmbits polític, laboral i social», i que «la pandèmia no ens deixa gaire espai per respirar», motiu pel qual ha assegurat que cal ser «testimonis coherents» de Jesús. També va demanar «perdó si en alguns moments els cristians no han estat bons testimonis».

Seguint en el terreny social, l'arquebisbe de Barcelona va destacar que Càritas li havia explicat que «la bretxa de la desigualtat i la pobresa és cada vegada més gran i que s'ha cronificat». En la mateixa línia, ha afegit que «és fàcil parlar però molt més difícil comprometre's».

Joan Josep Omella va presidir la missa pontifical en una basílica de la patrona de Barcelona que només va poder acollir un aforament de feligresos reduït per les mesures contra el contagi del Covid-19.

Agustí Codinach

Un moment de la celebració a la basílica de la Mercè.

La Mare de Déu de la Mercè i l'epidèmia del 1821

Imatge de la Mare de Déu de la Mercè al Museu Diocesà de Barcelona.

L'Arxiu Diocesà de Barcelona ha investigat els documents que custodia referents a la Mare de Déu i les epidèmies històriques que ha sofert la ciutat de Barcelona.

La febre groga o *peste amarilla* afectà moltíssim Barcelona. Era l'estiu de l'any 1821. Va entrar a la ciutat a través d'un vaixell de comerç (i tràfic d'esclaus possiblement). El vaixell es deia *El gran Turco*. Les primeres víctimes foren una dotzena de mariners i *mozos de cuerda*

que accediren al vaixell. La pesta es va estendre per la Barceloneta i la por es va escampar per la ciutat amb gran intensitat. Molts membres de la burgesia sortiren fora de la ciutat. Adhuc alguns creien convenient que tots els habitants de la Barceloneta fossin trets de casa seva i traslladats en una vall totalment incomunicats. En no poder-se fer aital solució quimèrica es van enviar milers de soldats que tancaren el port i especialment el barri de la Barceloneta. És la mateixa Junta Municipal de Sanitat qui demana a les autoritats eclesiàstiques que es comencin les oracions (col·lectes) perquè s'acabi la pesta (11 d'agost del 1821). L'alcalde (Caietà de Dou) demana al governador eclesiàstic, Mn. Bernat Dòria, que es facin rogatives. El bisbe Pau Sitchar era fora de Barcelona, ja que fou vetat el seu ingrés pels francesos.

Les primeres rogatives consistiran a anar en processó a les tombes dels sants patrons de Barcelona (santa Eulàlia, santa Madrona, sant Ramon de Penyafort...). Es faran tres processons, en tres dies, que sortiran de la catedral (17- 23 de setembre del 1821). També a la catedral, durant una setmana, s'exposarà el Santíssim i, finalment, es demana que durant uns dies la Mare de Déu de la Mercè surti del santuari i que pels carrers de Barcelona sigui invocada pels fidels, a fi i efecte que s'acabi d'un cop l'epidèmia. Això es manava el 8 d'octubre, i el 25 de novembre hi ha una circular del governador de la Mitra que afirma que tots els rectors i superiors de cases de religiosos han de canviar la pregària anterior contra la pesta per la d'acció de gràcies perquè s'ha acabat l'epidèmia. Més encara: un dia després, el 26 de novembre del 1821, hi ha un decret que mana que se celebri al mateix santuari de la Mercè una missa i un *Te Deum* en acció de gràcies pel final de l'epidèmia.

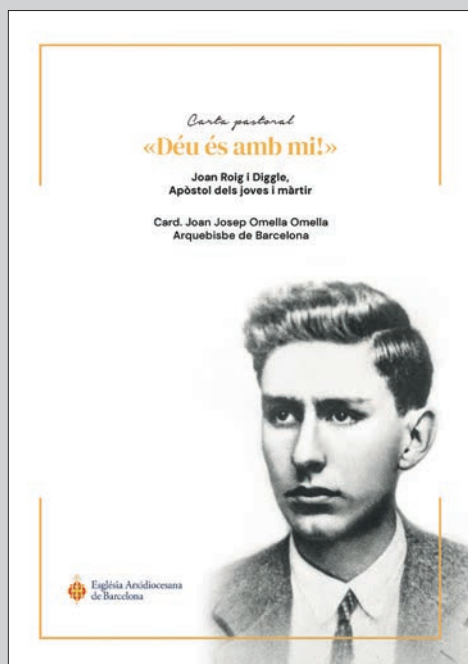
També avui dia se'ns ha manat als sacerdots que preguem perquè s'acabi d'una vegada l'epidèmia. I així ho fem sincerament. Recordem aquelles paraules que Crist dirigia a la Samaritana (Jn 4, 23-24): «Aquests són els adoradors que vol el Pare. Déu és Esperit. Per això els que l'adoren han de fer-ho en Esperit i Veritat.» Les formes externes poden (i potser han de) canviar, però mai no hem de variar l'autèntic nucli de l'oració sincer, de cor a cor (amb Déu i amb nosaltres) i en Veritat creient que Déu ho pot tot: és omnipotent i misericordiós infinitament.

 Barcelona

IGNASI MIRANDA I CARME MUNTÉ
Barcelona

L'arquebisbe ha publicat la carta pastoral «Déu és amb mi!»

El cardenal Omella proposa el model de Joan Roig i Diggle

L'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Joan Josep Omella, ha publicat la carta pastoral *Déu és amb mi!*, amb la qual s'adreça a tots els diocesans per preparar un nou curs que tornarà a estar marcat per la pandèmia del Covid-19 i per la crisi sanitària, social i econòmica que ha provocat.

Malgrat tot, en l'àmbit diocesà, el curs 2020-2021 comptarà amb una data de referència, que és el proper 7 de novembre. Aquest dia, la basílica de la Sagrada Família acollirà, coincidint amb el desè aniversari de la seva dedicació, la cerimònia de beatificació de Joan Roig i Diggle, jove del Masnou, membre de la Federació de Joves Cristians de Catalunya, que va patir el martiri a l'edat de dinou anys, el 12 de setembre del 1936.

En la carta pastoral *Déu és amb mi!*, l'arquebisbe de Barcelona destaca que «la mort de Joan Roig i Diggle és la d'un innocent que va buscar el bé i la justícia arreu on va passar», i que la seva «exemplaritat» té molt a veure amb «la seva preocupació constant per allò que el papa Francesc anomena “la dimensió social de l'evangelització”».

El cardenal Omella recorda la importància del naixement de la Federació de Joves Cristians de Catalunya, l'any 1931, en un moment històric dominat per la ideologia nacional-socialista, representada sobretot pel nazisme, i els règims comunistes i el moviment anarquista. En contrast, la Federació de Joves Cristians de Catalunya «proclama de paraula i amb fets que l'única solució als greus problemes del moment és la fe en Jesucrist i la doctrina de pau, justícia i amor que brolla de les

pàgines de l'Evangelí». En aquest sentit, defineix Joan Roig com «un jove de 19 anys, treballador i estudiant simultàniament, home de cultura sòlida i infatigable lector dels documents papals», que «és capaç d'expressar el valor immens que té el pensament social de l'Església»; «un tresor extraordinari en aquest canvi d'època que estem vivint sota els efectes de la crisi social i econòmica provocada pel coronavirus».

L'arquebisbe Joan Josep Omella també explica que Joan Roig va ser un gran acompanyant de nens i adolescents, «perquè ell va tenir sempre a prop l'orientació i l'escolta atenta d'un bon acompanyant espiritual». Així, recorda la figura del seu director espiritual, Mn. Pere Llumà, que el 10 de setembre del 1936 li va confiar l'eucaristia perquè pogués portar la comunió a alguns veïns del Masnou i «pel que pugui passar». Aquella mateixa nit va ser assassinat, no sense abans haver pres el Cos de Crist, que li va donar la força per perdonar els seus botxins i afrontar amb serenitat el martiri. Les últimes paraules adreçades a la seva mare, d'origen anglès, van ser *God is with me* («Déu és amb mi»), amb un somriure als llavis.

Seguint la referència de Joan Roig i Diggle, el cardenal Omella conclou la carta pastoral amb aquesta reflexió: «Estic convençut que en aquest temps que ens toca viure és més necessari que mai tenir persones que dediquin temps de qualitat a escoltar, a animar i a acompanyar els joves perquè puguin descobrir la seva veritable vocació de lliurament a Déu i de servei amorós i joiós als germans.»

«És més necessari que mai tenir persones que dediquin temps de qualitat a escoltar, a animar i a acompanyar els joves»

TORNAR EL SENTIT A L'AUTORITAT

Sobre l'autoritarisme a l'Església

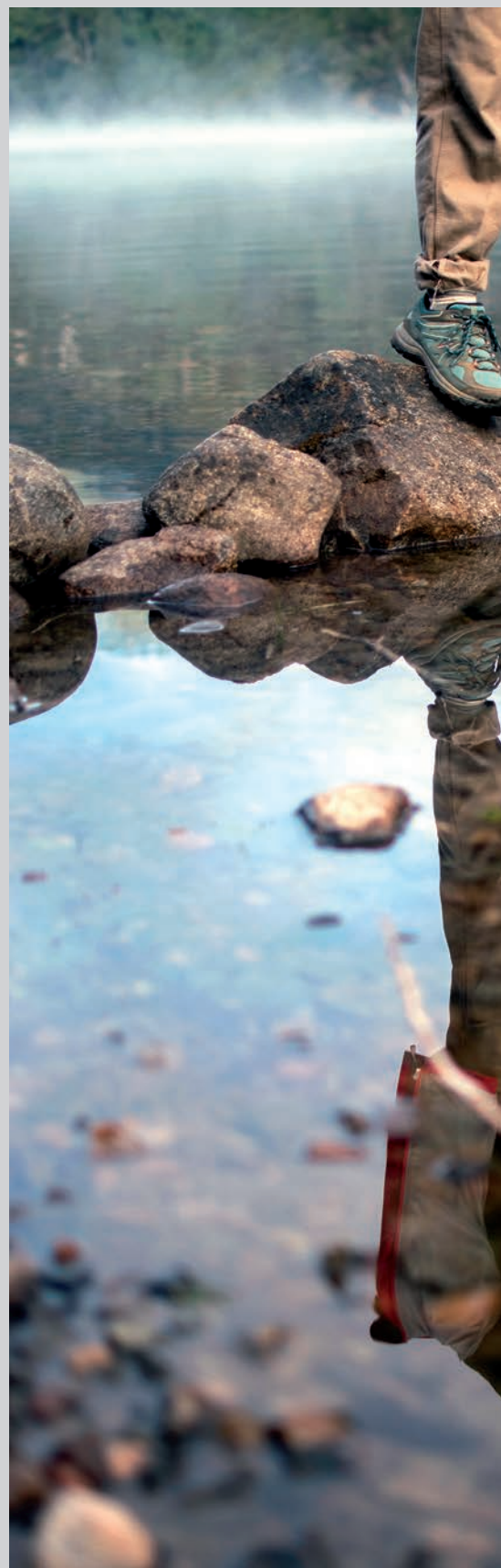
La millor vacuna:
el mirall

A vegades podríem caure en la il·lusió de creure que, després de dos mil anys, a l'Església hem après a identificar i a rebutjar tota forma d'autoritarisme. I seria la cosa més lògica, perquè fa vint segles que llegim allò de «ja sabeu que els qui figuren com a governants de les nacions les dominen com si en fossin amos, i que els grans personatges les mantenen sota el seu poder. Però entre vosaltres no ha de ser pas així: qui vulgui ser important enmig vostre, que es faci el vostre servidor» (Mc 10,42-43). Tanmateix, la realitat ens continua mostrant situacions en què l'exercici de l'autoritat dins de la comunitat eclesial s'assembla més al dels «governants de les nacions» que Jesús denunciava que al del líder-servidor que ell proposava. Els casos d'entorns eclesials (comunitats, moviments, diòcesis, parròquies...) en què l'autoritarisme torna a treure el cap no són, per desgràcia, cosa del passat. Hem après a disfressar-lo, això sí: avui sabem tapar actituds autoritàries amb enginyosos vernissos edificants («és un líder carismàtic i tenaç, treballa incansablement, si de vegades es mostra exigent és a causa del seu zel apostòlic», direm) però no poques vegades el que continua bategant rere aquestes màscares és el vell esperit de dominació de sempre, on el líder imposa la seva voluntat arbitrària als que té al seu càrrec, amb cap o poc respecte per les seves opinions i sentiments.

A la llarga, aquestes màscares acaben per caure, i el descobriment d'estils de govern poc evangèlics en el si de l'Església ens decep i avergonyeix.

Com vacunar-nos-en? Com treballar perquè l'autoritarisme desaparegui de tot ambient eclesial?

Des del començament del seu

Pobi Menne

Foto: Saber contemplar la pròpia imatge ens recorda la nostra fragilitat.

El descobriment d'estils de govern poc evangèlics en el si de l'Església ens decep i avergonyeix

papat, Francesc ha subratllat que aquest és un tema que el preocupa, i ha afirmat en repetides ocasions que la sinodalitat (caminar junts, com a poble de Déu) és la manera desitjable de funcionar de l'Església: de fet, la sinodalitat és el tema de la XVI Assemblea Ordinària del Sínode dels Bisbes convocada pel Papa per a l'any 2022. Probablement és un assumpte sobre el qual Francesc ha meditat a partir de la seva pròpia experiència: l'agost del 2013 va sorprendre molta gent amb la seva franquesa quan a l'entrevista que li va fer *La Civiltà Cattolica* va declarar que no estava orgullós de la manera com havia exercit el govern als jesuïtes de l'Argentina, quan en va ser provincial: «El meu govern com a jesuïta, al començament, patia de molts defectes (...) Calia afrontar situacions difícils, i jo prenia les meves decisions de manera brusca i personalista. (...) la meua forma autoritària de prendre decisions em va crear problemes.»

Una primera vacuna contra l'autoritarisme, doncs, és pujar al tren que ens proposa el Papa i afegir-nos a aquesta reflexió sobre la sinodalitat, amb totes les seves implicacions, que tindrà en el Sínode del 2022 un moment culminant.

Una altra seria mirar i admirar exemples històrics que ens parlen a crits d'una manera humil, oposada a l'autoritarisme, d'exercir el govern a l'Església. També n'hi ha hagut. Potser els casos més extrems serien els dels únics Papes que, amb set segles de diferència, han renunciat a la seva dignitat sincerament convençuts que ja havien fet tot allò que eren capaços de fer i que un altre podria ocupar el seu lloc amb més profit per al conjunt del poble de Déu: Celestí V el 1294 i Benet XVI el 2013.

Una altra vacuna seria la imitació de grups de fora de l'Església, en concret del món de la política, que s'han plantejat aquestes mateixes qüestions i han decidit que els seus líders només exerciran càrrecs de primera línia durant un termini, sense opció de reelecció, per donar pas a uns altres. És una opció agosarada que va en la línia d'enfortir la sinodalitat i que ningú se senti imprescindible ni caigui en l'antiga excusa de tots els

autòcrates per perpetuar-se en el poder: pensar que «sense mi, això s'enfonsa».

I una altra, per descomptat, seria el retorn sempre necessari a la saviesa bíblica. Tal vegada pocs passatges siguin tan rellevants per al nostre tema com el diàleg entre el Jesús ressuscitat i Pere que Joan ens regala al final del seu evangeli. Tres vegades demanarà el Senyor a Pere si l'estima i, després de cada resposta afirmativa de l'apòstol, reiterarà la missió de pasturar el ramat que li encomana (Jn 21,15-19). S'ha subratllat sovint que aquestes tres preguntes són un ressò de les tres negacions de Pere al pati del palau del summe sacerdot, en plena passió, quan ell, presa del pànic, assegura no conèixer el seu mestre i amic. La rellevància del passatge és evident: Jesús proposa al capdavant de la seva comunitat un home imperfecte, l'itinerari vital del qual no està exempt d'errors, i amb les seves tres preguntes s'assegura que Pere no ha oblidat les negacions. I per què ho fa? Perquè el millor líder és aquell que, a més de ser una persona amb mancances és molt conscient de tenir-ne: *un home fràgil conscient de ser-ho*. I, inversament, el pitjor líder (el que té tots els números per caure en l'autoritarisme) és aquell que es creu immune a l'error. Aquest, encimbellat en una percepció acrítica d'un mateix i segur de posseir una veritat sense fissures, tendirà a ser rígid i intransigent amb els errors dels altres, a jutjar-los amb duresa, a no esforçar-se per comprendre'ls. I a l'Església no necessitem intolerants mariscals de camp, sinó pares plens de misericòrdia, compassius davant les faltes alienes: persones que s'han mirat al mirall i s'han vist les pròpies ombres.

La millor vacuna contra l'autoritarisme, en definitiva, és segurament el mirall. Un mirall que ens torni cada matí la imatge dels nostres talents i virtuts, però també la imatge nítida de la nostra innegable fragilitat.

El 2017 l'autor va publicar la novel·la *La renuncia, sobre la abdicación de Celestino V al papado*, a la qual fa una breu referència en aquest article.

SABER ESCOLTAR

Església = Crist

La gent d'avui, àdhuc els catòlics, som molt crítics. És fàcil i comprovable que determinades crítiques no tenen fonament. De fet, tenim una allau de notícies. Moltes no són gratuïtes, sinó que obeeixen a determinats ideòlegs.

Un dels objectes, on apunta la crítica, sol ser l'Església. Jacques Leclercq va escriure un llibre magnífic titulat *Diàlego del hombre y de Dios*. Una obra erudita i entenedora. Si no vaig errat, s'acaba de reeditar i la recomano. Cap al final, l'escriptor entra en el tema de l'Església: «A l'Església, hi trobo la vida de Crist.» Afirma: «L'Església, en nom de l'Evangeli, ens mena cap a la transformació del meu jo en un nou jo, en l'home nou en Crist realment transformat. Per voler de Crist, ens proporciona no solament paraules,

sinó la gràcia de Déu.» Leclercq dona la raó per la qual és catòlic: «Essent membre de l'Església, estic segur de posseir la vertadera doctrina i la veritable vida cristiana, la doctrina completa i la vida total. Aquestes coses no les trobo en les altres confessions.»

Hi ha una realitat fonamental en el cristià: li cal llegir l'Evangeli i contemplar l'Església catòlica. Si fa això, no pot deixar d'afirmar que l'Església fou fundada per Crist, i que la vida que ella ens dona és la mateixa que Crist ens va ensenyar i la que va donar. Jesús no solament va venir a portar-nos un ensenyament, sinó que fundà l'Església, un grup o comunitat humana que completaria totes les coses i que la mantindria sempre actual. Velles paraules!

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

Aquesta comunitat que Crist fundà, es reconeix en l'Església catòlica. «He de ser catòlic quan veig que Crist és salvador.» Leclercq planteja com pagar l'Església. Perquè a l'Església li devem molt. És cert que l'Església és humana. És normal que Crist la fes així. Per això, actua amb signes sensibles en els sagraments i, d'aquesta manera, ens porta al seguiment fidel de l'Evangeli. L'Església és divina en els seus mitjans de santificació i és humana. Aquesta humanitat la porta a determinades debilitats que ha de reformar.

Jesús no solament va venir a portar-nos un ensenyament, sinó que fundà l'Església

P-J YNARAJA

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Sí, l'esposa estimada de Crist el meu salvador i motiu de la meua felicitat, en la qual estic submergit i no penso abandonar-la. Aquesta adhesió no implica que n'ignori els defectes i les errades de les quals voldria que es despregués.

Els meus primers comentaris es referien a la burocràcia. Aquesta particularitat és molt pròpia de qualsevol institució. Mostren la seva presència uns organigrames complexos que sorprenen. Per si algú ho ignora, em limito a copiar-ne la definició: «És la representació gràfica de l'estructura d'una empresa o qualsevol altra organització, que inclou les estructures departamentals i, en alguns casos, les persones que les dirigeixen, fan un esquema sobre les relacions jeràrquiques i competencials de vigor.» No obli-

A PROPÒSIT DE...

L'Església em dol

deu que, malgrat que els meus comentaris són generals, en la meua ment sempre navega l'Església, malgrat el seu llast. Un organigrama ben organitzat i ben presentat satisfà qui el publica, però generalment, irrita qui l'observa amb deteniment. Hom descobreix que els noms es repeteixen en diferents llocs i aleshores pensa, entre tants membres que les estadístiques de la societat li atribueixen, només aquests pocs són capaços de col·laborar en la seva presidència? La resta, no deuen

L'Església, esposa estimada de Crist salvador, és motiu de la meua felicitat

estar tristament marginats? Hom pensa quan al si de la primitiva comunitat cristiana va sorgir un problema complex, el de la justa distribució dels béns entre els fidels de les comunitats de cultura grega i aramea, Pere va decidir que no se'n responsabilitzés només un de sol. Joan era un jove amb inquietuds; Bartomeu era un especulatiu; Mateu, un funcionari; Tomàs, un hàbil i recelós científic... Reconixeria el Col·legi apostòlic la seva incapacitat i buscaria ajuda fora? Doncs sí, van buscar la col·laboració de gent nova i van triar els diaques.

En un altre article em vaig referir a la tecnologia. Avui no puc acabar breument aquest aspecte. Em limito a assenyalar la importància que es dona als dissenyadors gràfics, per descomptat digitals.

SIGNES D'AVUI

Teletreball

La pandèmia ha posat en primer pla determinades realitats. El teletreball n'és una. El diccionari el defineix així: «Activitat professional realitzada físicament lluny d'un centre de producció per mitjà de l'ús de les tecnologies de la informació, especialment, de xarxes telemàtiques.» Aquest lloc acostuma a ser majoritàriament la casa de cadascú. El confinament, la por de sortir al carrer en els moments de més impacte del coronavirus, han facilitat que es consideri el teletreball com un gran avenç. Com tota realitat humana, presenta pros i contres, llums i ombres. La meua previsió és que no tindrà el volum que va adquirir en els mesos crucials de la pandèmia, però que serà superior al que era abans del confinament. Hi ha situacions que han vingut per quedar-se,

VICTÒRIA MOLINS, *s.t.j.*
viquimolins70@gmail.com

Sovint m'adono que hi ha un llenguatge que tothom entén i pel qual no cal ni estudis ni domini de diferents llengües o cultures, i és el llenguatge de l'amor.

Enmig d'aquesta pandèmia —precisament quan estem més familiaritzats amb el dolor i la mort— ens van arribar dues notícies que contrasten amb les que diàriament tenen un caire diferent. I em refereixo al traspàs de persones que són referents d'aquest llenguatge del qual parlo.

Estic parlant d'un referent mundial, el bisbe Casaldàliga, i d'un altre de més casolà, el del pare Manel Pousa.

I curiosament en totes dues persones han quedat —com un record que s'ha repetit moltes vegades convertit en eslògan— la idea que ara vull recordar i comentar.

encara que sigui de manera més discreta. La pèrdua de drets humans i socials pot ser, en aquest cas de manera lamentable, una d'aquestes situacions irreversibles, almenys per a un temps llarg. Els estats estan a l'aguait per incrementar-ne el poder en el control dels seus ciutadans. El model xinès pot incentivar aquests desitjos. L'ànsia de seguretat i la por requereixen uns preus elevats que molts estan disposats a pagar, sense adonar-se de les conseqüències en altres camps.

El teletreball només és possible en determinats sectors laborals. La

Com tota realitat humana, el teletreball presenta pros i contres, llums i ombres

FINESTRA A LA VIDA

Un llenguatge que tothom entén

En el primer cas, va restar en el record de tots aquella coneguda frase d'un poema seu: «Obriré el meu cor ple de noms.»

En el segon, la consigna que cada any aglutinava artistes catalans per aconseguir l'ajuda necessària per a la Fundació Pare Manel: «Guanya't el cel amb el pare Manel.»

Totes dues feien referència a la nova dimensió del Regne de Déu. Una, el moment de l'arribada quan tots serem sotmesos a l'examen de l'amor, que és el centre del manament evangèlic. L'altra —potser una manera molt popular de pensar en el premi de l'altra vida— parla de la conquesta del Regne en plenitud de l'única manera que ja Jesús va deixar en les seves paraules, quan es va identificar amb els pobres i desvalguts d'aquest món.

Un altre examen o el mateix, el de l'amor: «Tenia fam i em va donar de menjar, tenia set i em va donar

de beure, estava a la presó, i em vau visitar...»

En un món sovint descristianitzat i una societat força anticlerical, crida l'atenció la repercussió que aquestes dues morts van tenir en el seu moment i l'eco que se'n van fer els mitjans de comunicació.

I és que ningú resta indiferent davant les actituds humanistes dels que donen la vida pels altres. L'amor que l'Evangeli posa al centre d'aquesta bona notícia, s'entén més enllà de qualsevol creença i doctrina. Noms com el d'aquests dos capellans representen —n'estic segura— molts més que en l'anonimat també es guanyaran el cel com el pare Manel.

de beure, estava a la presó, i em vau visitar...»

En un món sovint descristianitzat i una societat força anticlerical, crida l'atenció la repercussió que aquestes dues morts van tenir en el seu moment i l'eco que se'n van fer els mitjans de comunicació.

I és que ningú resta indiferent davant les actituds humanistes dels que donen la vida pels altres. L'amor que l'Evangeli posa al centre d'aquesta bona notícia, s'entén més enllà de qualsevol creença i doctrina. Noms com el d'aquests dos capellans representen —n'estic segura— molts més que en l'anonimat també es guanyaran el cel com el pare Manel.

Ningú resta indiferent davant les actituds humanistes dels que donen la vida pels altres

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

Maria del Mar Albajar, abadessa del monestir de Sant Benet de Montserrat

«Quan tots els éssers vius estan en harmonia, en diàleg, en respecte mutu, hi ha Pau»

habitem. De tots. Així de senzill en teoria. Tots els éssers hi contribuïm amb la pròpia manera de ser, els propis dons i segons l'estat en què ens trobem en cada etapa de la vida. I tots els éssers en rebem la part que necessitem per viure i seguir contribuint a la vida. Aquest plantejament, ens diu Déu, genera no només una bona repartició dels béns: si realment visquéssim així, aquest plantejament generaria una riquesa indescriptible en creativitat, bellesa, innovació, salut, tecnologia. En tot. Permetria que tothom pogués donar el millor de si mateix ajudat per un sistema de relacions satisfactori i sa. Aquest plantejament, però, que Déu proposa, s'ha de realitzar, s'ha de dur a la pràctica, i això demana tota la consciència i compromís.

Què li sembla el fet que l'hagi encomanat específicament als joves?

Trobo un signe més de la vitalitat i intel·ligència del Papa que vulgui implicar els joves en aquest tema. Són els joves els qui han de generar el desacord amb el sistema actual, la consciència que un altre sistema econòmic és possible i millor per a tothom, i el compromís vital perquè es vagi concretant en propostes i accions. Per exemple, a l'origen d'algunes caixes i bancs catalans hi havia una clara intenció social en els àmbits locals on van néixer, compromesos amb les necessitats de la gent. Actualment les seves directives són només augmentar les vendes dels seus productes bancaris tant si els clients els necessiten com si no, violentant clients i els mateixos treballadors de les entitats bancàries. El model econòmic actual està dissenyat per manipular les persones i el seu comportament (Zuboff).

Quin record té del seu pas per la Facultat d'Economia?

Els meus estudis a la facultat responien en gran part a un intent d'entendre els motius reals que movien el món i que causaven unes diferències tan grans entre països rics i pobres. Volia treballar en alguna institució internacional que em permetés fer alguna cosa en aquest sentit. Finalment, però, vaig acabar centrant-me més en la part de gestió d'empresa i per aquí vaig anar descobrint la gran importància del factor humà tant en la gestió em-

Economy of Francesco és una crida del papa Francesc a 2.000 joves economistes, empresaris i emprenedors sense distinció de nacionalitat, religió o gènere «que ens ajudi a reunir-nos i a conèixer-nos i ens condueixi a fer un "pacte" per canviar l'economia actual i donar una ànima a l'economia futura». L'esdeveniment l'obriran els premis Nobel Amartya Sen i Muhammad Yunus el 19 de novembre proper a Assís. Conversem d'aquesta i altres qüestions amb l'economista i teòloga Maria del Mar Albajar.

Com valora aquesta proposta del Papa?

M'agrada molt. Per a mi l'economia plantejada de qualsevol altra manera és una equivocació i, a la pràctica, font de violència d'alguns sobre molts. L'economia ha de ser la manera com gestionem els recursos que rebem com a humanitat i planeta per tal de satisfer les necessitats de totes les persones i de tots els éssers que hi

«Ser monja és una expressió de posar el desig de Déu, d'Absolut, d'Amor, de Sentit, com a prioritat explícita a la vida»

presarial com en la gestió política macroeconòmica.

La decisió d'entrar al monestir va anar precedida d'un procés de conversió?

Entrar al monestir no estava en els meus plans. Tot al contrari. Jo havia deixat Déu de banda com una projecció humana anys abans. La religió que jo coneixia i la possibilitat de ser jo mateixa, sobretot com a dona, em semblaven incompatibles, i havia dissenyat el meu futur seguint un projecte que jo m'havia fet i que m'agradava. Però no escoltava el que batejava dins meu, malgrat tot.

Durant l'estiu que vaig acabar els estudis i encara no treballava, i per tant, tenia més temps tranquil, diverses situacions em van portar a viure amb una gran intensitat un Amor molt gran que estava dins meu i que era el sentit real de la meua vida. Amb gran dificultat per part meua, amb aquesta experiència jo no podia sinó intentar viure aquest Amor i expressar-ho amb una opció de vida explícitament dedicada a Ell, a l'Amor, a Déu. I vaig entrar al monestir. Em fa gràcia recordar quan, ja al monestir, vaig començar a sentir a parlar de la gratuïtat. Jo entenia molt bé el que era una inversió però això de la gratuïtat, això de donar sense esperar un retorn després, fer coses que no serveixen per res, em costava d'entendre!

Quina vocació o anhel personal i col·lectiu sadolla el fet d'esdevenir monja?

Per a mi ser monja és una expressió de posar el desig de Déu, d'Absolut, d'Amor, de Sentit, com a prioritat explícita a la vida. I compartir aquest desig amb altres dones mogudes pel mateix anhel.

Monja és aquella persona que cerca ser sadollada per Déu mateix i, tota la resta, el compromís, el tipus de servei, la realització personal, l'afectivitat, tot, són formes d'expressió d'aquesta prioritat. La monja és algú a qui, com diu el profeta, Déu ha seduït i s'ha deixat seduir per Déu i vol que la seva relació amb Déu sigui la relació primera, bàsica, de fonament a nivell vital, experiencial. La relació amb Déu per a nosaltres no és un pensament o una idea, sinó una relació personal que anem descobrint, compartint i aprofundint en relació

amb les germanes de comunitat.

Model econòmic

Com creu que el model de vida del monaquisme pot ajudar en la definició del nou model econòmic que es proposa començar a construir Economy of Francesco?

La vida monàstica és una proposta pràctica de vida personal i comunitària cristiana. Les primeres monges i monjos van retirar-se de l'entorn social d'on provenien per viure d'una altra manera. El cristianisme s'havia convertit en la religió oficial de l'imperi romà al segle IV i ben aviat havia assimilat els costums de l'imperi i les seves injustícies. En l'àmbit econòmic, la vida monàstica vol ser una manera de viure on la gestió econòmica estigui al servei de la vida i de les persones. De totes. Quan l'economia es deslliga de les persones, com ara que es parla de triar entre economia i

«La vida monàstica vol ser una manera de viure on la gestió econòmica estigui al servei de la vida i de les persones»

«La no-acumulació innecessària és essencial per respectar la natura i pel seguiment del cycle vital dels productes»

salut, genera violència. L'economia real està lligada a la vida, inclou la salut, i l'educació i l'art. No pot ser una cosa o l'altra. Ens equivoquem quan deslliguem economia i vida. Per això, per a Benet tota persona, vingui de l'estament social que vingui, hi és tractada amb la mateixa dignitat i ha de rebre el que necessita, no el que sigui superflu o innecessari. En el monestir s'escolten i es recolzen els dons i habilitats de cada germana per poder-los desenvolupar i lloar Déu amb la riquesa que els dons generen. El treball és necessari al monestir tant com la pregària, com a manera de contribuir al sosteniment personal i comunitari i com a continuació de la creació col·laborant al bé comú. De cara a l'exterior, els productes del monestir s'ofereixen a un preu que no susciti en la monja el desig d'enriquir-se, que és l'acumular més enllà del que necessitem i per això, en detriment d'algú altre.

Benet vol que donem a les coses i els serveis el valor real que tenen i no posar preus que no tenen relació real amb el que s'ofereix. Benet és molt conscient que l'economia es pot deslligar de la vida i de les persones amb facilitat quan se segueix l'atractiu del poder que genera el diner i l'acumulació de béns. Benet vol que el monestir i els seus membres tinguin tot el necessari, però res de més. Allò de més, allò que no es necessita, Benet proposa donar-ho, en bon estat, a qui ho necessiti fora del monestir. La no-acumulació innecessària és essencial per respectar la vida, la natura i pel seguiment del cycle vital dels productes evitant-ne el malbaratament.

La pandèmia del coronavirus ha posat de manifest moltes debilitats i perversitats del capitalisme. Veu algun tipus d'oportunitat a nivell econòmic?

La pandèmia que vivim ens està obligant a revisar moltes coses a tots els nivells perquè afecta i afectarà tota la nostra vida. La direcció que prenguem depèn, però, de cadascun de nosaltres. Sempre podem triar si responem des de la por o des de l'amor. Un mateix repte el podem intentar resoldre a nivell únicament individual i a curt termini o pensant en la humanitat i en les generacions que vindran.

Abans de la pandèmia hi havia

iniciatives locals molt interessants d'una economia ecològica, circular i solidària. Les dificultats que ens trobarem ara no facilitaran iniciatives d'aquest tipus. Davant de la gana, se solen prendre solucions menys eficients i sovint menys justes.

Per això ens cal molta més consciència, molta més comunicació i molta més convicció i decisió per mantenir i ajudar a néixer i créixer en aquesta situació una altra manera de tenir cura dels recursos i una altra manera de gestionar-los orientada al bé de tothom, del planeta i no només d'uns pocs.

Com creu que aquesta Pau de la qual ens parla la Bíblia, i més particularment Jesús, pot contribuir a construir l'economia diferent, a la qual es refereix el papa Francesc?

Pau és una paraula molt rica que prové de *Shalom* en hebreu. *Shalom*, segons el Diccionari de Teologia, fa referència a «la total harmonia dintre de la comunitat i la creació, que, penetrada de la benedicció de Déu fa possible un creixement, lliure i sense obstacles, de la persona en tots els seus aspectes». Normalment traduïm *Shalom* per pau. I certament significa pau, però a la Bíblia significa molt més. Es refereix a la comprensió pacífica entre persones i pobles, el que nosaltres entenem per pau, però significa també salut corporal, tranquil·litat, descendència, salvació, i prosperitat econòmica. *Shalom*, per tant, té a veure amb economia i també amb plenitud i felicitat, on les necessitats essencials de les persones estan cobertes.

Shalom, hem vist a la definició, fa referència a harmonia i creixement. No parla de seguretat, de possessió, de control o manipulació. La pau no ve d'una bona defensa o d'un bon atac, de tenir o d'aïllar-me. Com dèiem abans amb l'equilibri, la pau és el resultat d'unes determinades relacions. Quan els éssers, tots els éssers vius, estan en la relació adequada, en harmonia, o sigui en diàleg, en respecte mutu, quan hi ha justícia hi ha pau, però Pau en majúscula, *Shalom*, benestar, benestar també econòmic. A la Bíblia veiem que aquesta és la promesa de Déu per nosaltres. Un benestar que sobrepasa el que podem imaginar. Ara, és a les nostres mans dur-la a terme i fer-la realitat.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

El «reformador» d'Assís

Benvolguts i benvolgudes,

El segle XX ha estat un segle de revolucions. Pensem en la revolució bolxevic a Rússia, en la gran marxa de Mao a la Xina, en la revolució cubana de Fidel Castro, en el genocidi a la Cambodja de Pol Pot o en la contrarevolució de Khomeini a l'Iran. Són revolucions que, tot i no ser del mateix signe, compartien un objectiu comú: millorar la societat. En realitat, la van deixar pitjor del que l'havien trobat.

Als segles XV i XVI van néixer diverses reformes religioses a l'interior del cristianisme que van caure en els mateixos errors —o semblants— de l'Església que pretenien reformar. Si les revolucions volien capgirar l'ordre de la societat, que consideraven injust, les reformes religioses van separar-se de l'Església per considerar que era irreformable. L'intent tampoc no va reeixir, però va propiciar que la mateixa Església catòlica iniciés un procés de reforma que s'explicità en el Concili de Trento (1545-1563).

Als segles XII i XIII, quan es consoliden les ciutats i quan el cristianisme es troba al punt àlgid del seu poder temporal, apareixen també intents de reforma per a una vida més autèntica d'acord amb l'Evangeli. Alguns grups es constitueixen al marge de l'Església —càtars, valdesos, albigesos—, però d'altres no

la volen abandonar tot i que volen reformar-la. Aquest és el cas de sant Domènec de Guzmán (1170-1221) i, sobretot, de sant Francesc d'Assís (1182-1226), festa que avui celebrem.

Francesc d'Assís volia, certament, reformar l'Església, però ho va fer d'una manera peculiar: en comptes d'exigir la reforma dels altres —per a la qual cosa no li faltaven rasons— va proposar al Papa una nova «forma de vida». Davant la negativa papal al·legant que no era possible viure d'aquella manera, Francesc li respon que, si allò no era possible, l'Evangeli no es podia complir. Allò que semblava una «utopia», de fet, no ho era. Si alguna cosa s'hagués de destacar del projecte de vida de Francesc d'Assís, és el seu amor pel que ell anomenava *dama pobresa*. Fill d'un mercader, Francesc sabia el que era la fortuna del comerç i el que comportava la riquesa. No és que la riquesa sigui dolenta en ella mateixa, però no es troba mai saciada; sempre en vol més i, d'aquesta manera, ens aparta d'allò essencial. Per això insisteix Francesc en la *dama pobresa*, no pas perquè la pobresa sigui bona per ella mateixa, sinó perquè només vivint pobrament no ens apartarem d'allò que realment importa. Francesc d'Assís volia viure pobrament perquè sabia que només d'aquesta manera es po-

dia sentir la necessitat de Déu. La *dama pobresa* s'assembla més als «pobres de Jahvè» de què parla la Bíblia, que a «l'opció pels pobres» de què parlen les teologies de l'alliberament, que tenien en el bisbe Pere Casaldàliga un convençut representant. Si sant Benet, amb l'*ora et labora*, va destruir la idea que el treball manual no era digne dels homes lliures, Francesc d'Assís, amb la *dama pobresa*, adverteix dels perills d'idolatriar la riquesa.

És adequat parlar avui de pobresa, quan el que s'intenta és eradicar-la? En un món on hi hauria béns suficients per al benestar de tothom, i on seria desitjable que tothom tingués una vida humanament digna, parlar de pobresa pot semblar anacrònic, però de fet és més necessari que mai. Tenim infinitat de coses supèrflues i innecessàries que no omplen el sentit de la nostra vida, mentre que a altres els manca de tot. Viure pobrament o modestament ens ajudaria a no perdre el sentit d'indigència que fa falta per desitjar allò que ens omple de veritat.

Amb aquest esperit, estiguem atents a la nova encíclica del papa Francesc que, signada aquest cap de setmana a Assís, posarà en relleu la importància i la necessitat de la fraternitat entre les persones.

Ben vostre,

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Maria, pregueu per nosaltres

El proper dimecres, 7 d'octubre, celebrem la festa de la Mare de Déu del Roser. Aquesta celebració mariana sempre em transporta a la meva infantesa. Recordo els capvespres en què resàvem el Rosari en família. Una pregària familiar que acabava amb les lletanies a la Mare de Déu. Si ens fixem en les lletanies, en descobrirem el veritable sentit i bellesa, però per aconseguir-ho hem d'abandonar els prejudicis i endinsar-nos-hi. Des de fora poden semblar pregàries monòtones, avorrides i arcaïques que no tenen cabuda en el segle XXI, però us convido a descobrir que no és així. Estan escrites amb gran passió i reflecteixen el profund amor a Déu i a Maria, un amor etern. Les lletanies són, sens dubte, un bonic exemple de l'expressió d'aquest amor.

Al llarg de la història, poetes, escriptors i creadors de diferents disciplines han intentat expressar l'amor a través del seu art. Així, l'arquitecte Antoni Gaudí va idear i va iniciar el temple de la Sagrada Família a Barcelona, una obra monumental inspirada pel seu profund amor a Crist i a la Mare de Déu. És per això que se'l coneix com a «l'arquitecte de Déu».

L'amor que sentim cap als altres és difícil de descriure i de mesurar. L'amor que sentim cap a Déu o cap a la Mare de Déu escapa encara més a la nostra comprensió i és molt difícil d'expressar amb paraules. Però tenim exemples excel·sos d'aquesta expressió en els textos de santa Teresa de Jesús o de sant Joan de la Creu, que recullen la seva

experiència de profunda comunió amb Déu; així tots dos arriben a afirmar: «Visc sense viure en mi.»

La magnitud de l'amor que molts sentim cap a la Mare de Déu és tan gran que no n'hi ha prou amb una sola frase per poder descriure'l. Per això, de vegades s'expressa amb un reguitzell de lloances. Així, de fet, les lletanies van néixer en els primers segles del cristianisme. Eren súpriques dialogades entre els preveres i els fidels, i es resaven, sobretot, en les processons. Encara que en un principi eren dirigides només a Déu, es van afegir amb el temps invocacions als sants i, especialment, a la Mare de Déu. Les lletanies marianes van començar a multiplicar-se en els segles XV i XVI.

Des de llavors, ha plogut molt i la societat ha canviat, però les lletanies segueixen aquí, segueixen tenint una força immensa i una gran profunditat. Si les llegim no de forma mecànica, sinó amb el cor i tenint en compte que qui les ha escrit és una persona enamorada de Déu i de la Mare de Déu, les gaudirem. Aturem-nos en cada paraula, en cada frase, sense presses. Amb amor. Amb passió. Tancant els ulls i obrint l'ànima, contemplarem la Mare de Déu que ens està observant i escoltant.

Benvolguts germans i germanes, us animo a resar el Rosari, a oferir «roses» a Maria, especialment en aquests dies; ens ajudarà a veure la realitat amb la seva mirada i ens portarà cap al seu Fill. Demanem a Maria que ens acosti a la vida i a les paraules de Jesús. Santa Maria, Mare de Déu, pregueu per nosaltres.

COMENTARI DE LA PARAULA

El mataren i el van treure fora de la vinya

Jesús continua interpellant els summes sacerdots i els ancians del poble adduint-los una segona paràbola, la dels vinyaters homicides. Es tracta d'una paràbola entremesclada de trets al·legòrics on cada tret té el seu significat: l'«home amo de la casa» i «senyor de la vinya» és Déu; «la vinya» és Israel, el primer poble escollit a qui l'arrendà perquè li donés els seus fruits; «els servents», enviats els uns rere els altres, són els Profetes; «el seu fill», Jesús, a qui «el mataren i el van treure fora de la vinya», com conserva encara el Còdex Beza, avalat per les antigues versions llatines i Ireneu, i

no com diu el text usual: «el van treure fora de la vinya i el mataren», és a dir, li donaren mort fora de les muralles de Jerusalem, una interpretació historicitzant que Lluç conscientment farà seva en la *Demostració a Teòfil*, exsumme sacerdot. Els «vinyaters» homicides representen els dirigents religiosos («summes sacerdots») i polítics («ancians del poble») del poble escollit; els «altres vinyaters» a qui «arrendarà la vinya» són ara «els qui li reporten els fruits als seus respectius temps», totes les persones lliures que treballen la terra, la «nació que la fa fructificar». La «tanca», el «cup» i la «torre de guàrdia» han estat destruïts; «la vinya» ja no té fronteres: quan, després de matar-lo, «el van treure fora de la vinya», Jesús feu que la vinya estengués les seves

GLÒRIA MONÉS

sarments per tot el nostre planeta. El Déu, Pare de Jesús, no cova cap mena de venjança com feu el «senyor de la vinya»: Jesús ha deixat de banda el llenguatge reivindicatiu i ha fet seu el llenguatge de l'amor, de l'amor desinteressat, que Déu esperava que algun dia el Fill de l'home, ja madur, ple d'Esperit Sant, arribés a expressar, encarnant tot el seu projecte creador. Per això el Còdex Beza ha canviat el to del Salm 117,23: «¡De part del Senyor s'ha esdevingut això i és estrany als vostres ulls!», als ulls dels dirigents jueus i de tots els qui pretenen encara avui apoderar-se de la vinya.

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i bibliista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

IGNASI RICART

Claretia

Com es va decidir quins llibres bíblics eren canònics i quins no?

El concepte grec, *kanôn*, vol dir «mesura», «regla», però també «catàleg», «llista», serveix per designar la col·lecció normativa dels llibres bíblics de l'Antic i del Nou Testament. Es tracta de la col·lecció d'aquests escrits, que en la comunitat de fe de l'Església són universalment reconeguts i que són utilitzats en la vida eclesial (per exemple, en la litúrgia). Amb la fixació del cànon bíblic es delimiten uns altres escrits (especialment els llibres apòcrifs).

La catalogació es va elaborar molt a poc a poc. El cànon jueu, també anomenat palestí (que serà adoptat pels protestants) va ser establert per l'Acadèmia de Jàmnia cap a finals del segle I dC; només inclou els llibres en hebreu. El cànon catòlic i ortodox va seguir la selecció dels Setanta (LXX) i recull alguns llibres més redactats en grec. Per al Nou Testament es van seleccionar progressivament 27 llibres, els primers a cavall dels segles I i II dC. Cal recordar els llibres *deuterocanònics*: aquells llibres que van ser admesos per l'Església catòlica en el cànon de les Escripures. En síntesi, el «cànon» és la norma mitjançant la qual es va decidir, al llarg dels segles, quins llibres bíblics s'havien de considerar vàlids —inspirats per Déu— per a la fe del creient jueu o cristià.

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XXVII de durant l'any

Lectura primera

Is 5,1-7

La vinya del Senyor de l'univers és el poble d'Israel

Lectura del llibre d'Isaïes:

Dedico aquest cant al meu estimat, cant de l'enamorat a la seva vinya. El meu estimat tenia una vinya al turó de Ben-Samen. La cavà, la netejà de pedres, hi plantà els millors ceps, construï al mig una torre de guàrdia i hi va fer un cup tallat a la roca. Esperava que li donaria bon raïm, però li donava raïms agres. I ara, si us plau, habitants de Jerusalem i homes de Judà, feu de jutges entre jo i la meva vinya. Què podia fer per ella que no ho hagi fet? Per què em dona raïms agres quan jo n'esperava bon raïm? Doncs ara us diré què penso fer a la meva vinya: li trauré la tanca, i que els ramats la brostegin, enderrocaré el seu clos, i que el bestiar la trepitgi.

La deixaré abandonada. No la podaran ni la cavaràn, hi creixeran argelagues i cards, i manaré als núvols que no hi deixin caure la pluja. La vinya del Senyor de l'univers és el poble d'Israel, i els homes de Judà són els ceps que ell havia preferit. N'esperava justícia, però no hi veu sinó injustícies; n'esperava bondat, però hi sent el clam dels oprimits.

Salm responsorial

79

Un cep vau portar d'Egipte, per plantar-lo, traguéreu els nadius. Els seus brots van créixer fins al mar, els seus plançons, fins al Gran Riu.

R. La vinya del Senyor és el poble d'Israel.

Com és que heu derrocat la seva tanca, perquè l'esfulli qualsevol vianant? Hi entren els senglars a devastar-la i els animals salvatges hi pasturen. *R.*

Déu de l'univers, gireu des del cel els vostres ulls, veniu i visiteu aquesta vinya, que la vostra mà havia plantat i havia fet robusta i forta. *R.*

No ens apartarem mai més de vós; guardeu-nos vós la vida perquè invoquem el vostre nom. Senyor, Déu de l'univers, renoveu-nos, feu-nos veure la claror de la vostra mirada i serem salvats. *R.*

Lectura segona

Fl 4,6-9

Practiqueu això i el Déu de la pau serà amb vosaltres

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Filipis:

Germans, no us inquieteu per res. A cada ocasió acudiu a la pregària i a la súplica, i presenteu a Déu les vostres peticions amb acció de gràcies. Així la pau de Déu, que sobrepassa el que podem entendre, guardarà els vostres cors i els vostres pensaments en Jesucrist. Finalment, germans, interesseu-vos per tot allò que és veritat, respectable, just, net, amable, de bona reputació, virtuós i digne d'elogi. Practiqueu allò que jo us he transmès i vosaltres heu rebut, que heu sentit o heu vist en mi, i el Déu de la pau serà amb vosaltres.

Al·leluia

Jn 15,16

Soc jo qui us he escollit del món per confiar-vos la missió d'anar per tot arreu i donar fruit, i el vostre fruit perdurarà.

Evangelí

Mt 21,33-43

Passarà la vinya a uns altres

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu:

En aquell temps, Jesús digué als grans sacerdots i als notables del poble: «Escolteu una altra paràbo-

la: Un propietari plantà una vinya, la voltà d'una tanca, hi cavà un cup, hi construï una torre de guàrdia, hi deixà uns vinyaters que la cultivessin, i se n'anà del país. Quan s'acostava el temps de la verema, envià els seus homes per recollir-ne els fruits, però aquells vinyaters els van agafar, i a un, li van pegar; a un altre, el van matar; a un altre el van treure a cops de pedra.

Ell envià més homes que la primera vegada, però els tractaren igual. Finalment els envià el seu fill, pensant que, almenys el fill, el respectarien. Però ells, en veure'l, es digueren: «Aquest és l'hereu:

matem-lo i ens quedarem l'heretat.» I l'agafaren, el van treure fora de la vinya i el van matar. Quan torni l'amo de la vinya, què farà amb aquells vinyaters?» Li responen: «Farà matar aquells mals homes i passarà la vinya a uns altres que li donin els fruits al temps de la verema.» Jesús els diu: «No heu llegit mai allò que diu l'Escriptura: "La pedra que rebutjaven els constructors ara corona l'edifici. És el Senyor qui ho ha fet i els nostres ulls se'n meravellen"? Per això us dic que el regne de Déu us serà pres i serà donat a un poble que el farà fructificar.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAL II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 3)

Octubre

4. DIUMENGE

Diumenge XXVII de durant l'any, Verd. Lectures: Isaïes 5,1-7 / Salm 79 / Filipencs 4,6-9 / Mateu 21,33-43
SANTORAL: Àurea, vg.; Francesc d'Assís, rel. i fund.; Petroni, b.

5. DILLUNS

Tèmpores d'Acció de Gràcies i de Petició, Blanc. Deuteronomi 8,7-18 / Salm 1 Cròniques 29,10-12 / 1 Corintis 5,17-21 / Mateu 7,7-11
SANTORAL: Atilà, b.; Caritina, vg.; Faustina Kowalska, rel.

6. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Gàlates 1,13-24 / Salm 138 / Lluc 10,38-42. O bé: *Sant Bru* (ML), Blanc.
SANTORAL: Emili, mr.; Fe, vg. i mr.; Maria de les Cinc Llagues, rel.

7. DIMECRES

Mare de Déu del Roser (MO), Blanc. Lectures: Gàlates 2,1-2.7-14 / Salm 116 / Lluc 11,1-4
SANTORAL: Julita, vg. i mr.; Marc, p.; Sergi, mr.

8. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Gàlates 3,1-5 / Salm Lluc 1,69-75 / Lluc 11,5-13
SANTORAL: Simeó el Just, prof.; Taïs.

9. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Gàlates 3,7-14 / Salm 110 / Lluc 11,15-26. O bé: *Sant Dionís* (ML), Vermell; *Sant Joan Leonardi* (ML), Blanc.
SANTORAL: Abraham i Sara, patr.; Lluís Bertran, prev.

10. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: Gàlates 3,22-29 / Salm 104 / Lluc 11,27-28. O bé: *Sant Tomàs de Villanueva* (ML), Blanc.
SANTORAL: Sabí, erm.

El Sant 9 OCTUBRE

Sant Abraham

Déu crida i l'home, lliurement, respon amb la fe. El patriarca Abraham (s. XVIII aC) és el model d'home creient per excel·lència, que sap escoltar Déu i se'n fia fins a les últimes conseqüències. És considerat per jueus, cristians i musulmans com a pare de tots els creients. Segons el Gènesi, aquest cap nòmada ramader vivia al sud de l'actual Iraq fins que Déu li va parlar; li va dir que abandonés la vida segura i tranquil·la que portava i que comencés un viatge cap a una terra promesa però per a ell totalment desconeguda. Abraham se'n va fiar i ell i la família es van establir a Canaan. Déu també li va prometre que tindria una gran descendència quan ell i la seva dona, Sara, ja eren grans; se'n va tornar a fiar i així va ser. I finalment va veure salvat el seu estimat fill Isaac i alhora renovada la confiança i l'aliança amb Déu. La fe d'Abraham no és una obediència cega i poruga, sinó l'adhesió lliure i amorosa a la voluntat del Senyor. Gràcies a aquesta confiança d'Abraham va néixer el poble d'Israel, en el qual naixeria finalment l'Església.

El silenci en la litúrgia

RAFAEL SERRA
Sacerdot de l'arquebisbat
de Tarragona

Recordem la importància decisiva del silenci durant la celebració de la Litúrgia, de la qual la *Sacrosanctum concilium* ja en remarcava la necessitat amb vistes a la participació activa dels fidels (cf. SC 30). En les celebracions que fem ara, en el temps del Covid-19, percebo una necessitat més gran que tenen els fidels del silenci del cor. Decididament, els cal més temps per a la pregària.

Cal, certament, que cantem, aclamem, escoltem, etcètera, però cal també que callem. El missal ja marca els moments possibles del silenci d'oració. El silenci que cal per viure interiorment la pregària litúrgica, també el silenci orant per posar Déu al centre de les nostres vides. El primer llenguatge de Déu és el silenci i cal aprendre a ser silenciosos per percebre la seva Paraula, pronunciada des del silenci infinit del seu Amor.

Els silencis de la celebració han de ser significatius, les breus pauses més aviat posen nerviós. No és un silenci perquè sí (un callar per callar). És un «silenci sagrat» que vol dir que pertany a Déu. Respectar el silenci orant dels fidels és respectar l'obra de Déu en ells. El silenci íntim de cadascú en l'assemblea no tendeix a una visió individualista, ans al contrari, entrem junts dins de la intimitat de l'Església, com Esposa amb el seu Senyor. Quan els monjos després dels salms fan silenci, no és un parèntesi, en aquell moment la seva pregària és més que mai unísona. El silenci manifesta un sol cor i una sola ànima pel Senyor de la seva vida.

El silenci més significatiu és el de després de la comunió, no tant com a acció de gràcies, sinó com endinsar-se en el diàleg amorós amb el Senyor. Allí la Paraula i el Sagrament germinen, allí l'Esperit Sant fa sentir els desigs inefables. El fruit de la pregària és la pau, el goig íntim de la fe i la serenitat. En

la pregària el Senyor sedueix el cor i el fa seu. Li hem de deixar temps. El celebrant breument pot convidar a pregar i ell mateix posar-se a pregar.

Els fidels que participen de la celebració venen d'un món on hi ha el soroll permanent, de paraules banals i superficials. Un món que té por d'escoltar males notícies i que viu unes hores inquietants. El recolliment és un silenci en Déu. Per això el silenci ha de ser significativament llarg, però amb mesura. La pregària dels uns ajuda la pregària dels altres. El mateix celebrant s'ha de submergir en la pregària personal, ell és també un cristià que necessita de la pregària. No hi ha res de més bell que un prevere pregui amb els germans, amb ells i per a ells. La pregària ardent de la litúrgia bizantina acaba sempre amb aquesta expressió: *Encomanem-nos cadascú a si mateix i els uns i als altres i confiem tota la vida a Crist Déu nostre*. Per altra banda, si algú ens pot ajudar en el temps de la pandèmia, on tants sofreixen, és Déu nostre Senyor. Bé ho hem de creure! Si no aprenem el llenguatge del silenci en les nostres celebracions alguna cosa no va bé! Només si han pregat, els fidels surten de la celebració amb ànim renovat.

La tradició litúrgica ens ensenya que la litúrgia se celebra en el silenci orant, allí el Senyor pot fer sentir la seva Paraula. Si aquesta col·laboració no fos breu, podríem posar milers de textos dels Pares i dels autors espirituals que es refereixen al silenci del cor per celebrar la litúrgia, la qual ha de començar sempre amb un silenci expectant i acabar amb un silenci sorprès i agraït per la presència del Senyor glorificat. La gràcia de la Paraula i del Sagrament és una gràcia donada a cadascú que reverteix, en la missió, el testimoni i l'amor als pobres, en bé de tots.

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE
DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Crist i el món

He conegut uns joves que formen part d'un nou moviment eclesial. Em van sorprendre algunes expressions del seu «carisma». Es defineixen com a «agenollats davant del món»...

Nous moviments? Sincerament, crec que es tracta d'interpretacions d'un mateix tema, la vida cristiana, que posen l'accent en un aspecte o un altre, la qual cosa vindria a ser el «carisma». De vegades, per presentar la fe volem cridar l'atenció i fem servir un llenguatge que resulti trencador. Vostè comenta que en la seva formació se li havia presentat el «món» com un enemic de l'ànima. Tot depèn de com interpretem la paraula «món». El seu significat etimològic evoca més aviat positivitat. *Mundus* vol dir net i, en la seva versió grega, «cosmos» vol dir bell. D'aquí prové la paraula «cosmètica». En aquest sentit, el món i els humans, com que van ser creats per Déu, són bons i amables. Déu estima el món, la seva creació i, especialment, les persones. I l'estima apassionadament: tant va estimar Déu el món que va lliurar el seu Fill per ell. D'altra banda, també ens diu Crist que el món ens odiarà com a Ell l'ha odiat. Això vol dir que el món, en el seu estat actual, no és tal com va sortir de les mans de Déu. El pecat i la mort s'hi han instal·lat i hi ha una lluita contra el Regne de Déu, que té com a líder el que Jesús anomena «príncep d'aquest món». Ja us deveu haver adonat que cal matisar molt en aquest tema. Els cristians estimem el món i lluitem contra un món, un estat de coses contrari a Déu. L'expressió «agenollats davant del món» em produeix certa perplexitat, ja que només podem agenollar-nos davant de Déu i la trobo molt equívoca. En tot cas, faria les delícies d'una concepció *spinoziana* de Déu, on Déu i el món sembla que es confonen. Val més no fer-la servir —tot i que podria ser entesa fent molts malabarismes—, ja que es presta a confusió. I l'alegria, sigui benvinguda, sempre que sigui com deia santa Teresa, «santa alegria».

PER ENVIAR CONSULTES AL DR. MATEO:
elconsultori@hotmail.com
Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Meeting de Rímini en temps de Covid (i II)

GIORGIO CHEVALLARD

Julián Carrón, president de la Fraternitat de Comunió i Alliberament, va revelar que, des de fa dos mil anys, hi ha una Presència que és capaç de transformar les dificultats en ocasió de creixement. Una trobada amb algú amb «una brillantor als ulls», al qual les contrarietats fan més humà.

La veritable «esperança és una certesa que es basa en alguna cosa present», va afirmar Don Giussani. Una presència carnal, localitzable, com la que ha trobat Mikel Azurmendi, sociòleg espanyol que va col·laborar amb ETA fa quaranta anys i que ara ha tornat a trobar la fe.

Al Meeting de Rímini 2020 hi va haver quatre exposicions: «Éssers vivents», sobre el «miracle de la vida», és a dir, transformar alguna cosa de l'entorn a la nostra pròpia substància; «Viure la realitat»; «Betlehem reborn», amb les meravelles de la basílica de la Nativitat a Betlem, recentment restaurada, signe de la bellesa de la companyia de Déu a l'ésser humà

que es fa carn i ens fa als cristians més capacitats per a la unitat.

I, finalment, «Som al cim!», sobre l'ascensió al Karakorum o K2 —la segona muntanya més alta del món, i més difícil que l'Everest— del 2014, a càrrec d'una expedició italo-pakistanesa, tot rememorant la primera ascensió de l'any 1954. Un itinerari impressionant que ens acompanya fins al cim; una aventura humana apassionant i generadora de fraternitat.

Nombroses trobades

Les ganes de Meeting han superat les dificultats i així s'han organitzat trobades a 130 llocs d'Itàlia i a 25 països més (des de l'Argentina fins al Kazakhstan), per assistir plegats a diversos actes i poder compartir experiències. Com sempre, els voluntaris ho han fet possible amb passió, responsabilitat i creativitat. Mostra d'una joventut capaç de tornar a començar en aquestes circumstàncies difícils. L'edició del 2021 se celebrarà del 20 al 25 d'agost i durà per títol «El coratge de dir "jo"».

Postals des d'Andalusia

La Loiola incorpora estudis de Teologia

La Universitat Loiola, la primera privada d'iniciativa social d'Andalusia, ha incorporat des de l'1 de setembre passat la fins ara Facultat de Teologia de Granada, com a Facultat de Teologia de la Universitat. En una carta escrita pel pare general de la Companyia de Jesús, Arturo Sosa, s.j., hi exposa la seva alegria per «aquesta integració, perquè amb ella s'obre una etapa important per a la Facultat de Teologia i per al seu servei a la reflexió teològica en un àmbit universitari més ampli, alhora que la Universitat Loiola quedarà reforçada amb aquesta incorporació en la seva identitat cristiana i evangelitzadora.

Bona notícia per als andalusos i per a tot Espanya. La Facultat de Teologia de Granada va néixer com a centre d'estudis per als jesuïtes el 1894; el 1939 va ser erigida com a facultat eclesiàstica per la Santa Seu, i el 1971 va ser autoritzada per rebre tota mena d'alumnes, no només els jesuïtes. Compta amb un claustre de 25 professors i un total de 12 persones com a personal d'Administració i serveis.

Certament, en aquests moments en els quals el neopaganisme reforça la seva entrada sense trucar a la societat del nostre temps, és importantíssima la formació dels creients cristians per entaular, obertament, aquest diàleg entre la fe i la cultura, tan necessari per construir un món millor més humà i més cristià. Loiola fa un gran pas, de la mateixa manera que els estudis teològics. Els laics tenen la paraula.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Desè aniversari de la dedicació de la Sagrada Família

El proper 7 de novembre es commemorarà el desè aniversari de la dedicació de la basílica de la Sagrada Família per part del papa Benet XVI, un esdeveniment que certament va fer història. La celebració va tenir moltes repercussions positives, tant religioses, litúrgiques, com socials i culturals. S'han quedat gravades a la nostra retina les imatges televisives de la Sagrada Família que van circular arreu del món. Molta gent va descobrir aleshores, també gent de Barcelona i Catalunya, la importància i la transcendència de l'obra de Gaudí. En això pensava llegint la crònica que vau publicar en el número del 27 de setembre sobre la desacceleració de la construcció de la Sagrada Família per la disminució de la venda d'entrades. Em sumo a les paraules d'Esteve Camps: «Entre tots l'acabarem.» D'acord que no serà el 2026 però, com deia Gaudí, «el meu client no té pressa».

ISABEL YZQUIERDO
Barcelona

Les persones grans en residències

En la situació actual, viure i pensar que tot ens anirà bé té ben poc a veure amb la realitat. En la vida hi ha adversitats, pèrdues d'éssers estimats, dolor per malalties... que ens acompanyaran sempre i que hem d'acceptar, però mai resignar-nos. Al nostre país hi ha moltes persones que viuen a residències i no sabem en quines condicions. La família, quan porta una persona en una residència, és perquè considera que és la millor solució. En tota relació, amb una vinculació humana profunda, es pateix

pel qui s'estima. Per viure feliços hem de tenir eines i força mental per superar les dificultats. El més important és que, tots i sempre, donem un tracte digne a les persones grans, estiguin en la situació que estiguin. Hem de buscar una mirada social respectuosa i dignificant. Un dolor físic no millora només amb una pastilla, sinó, i molt millor, amb la serenitat, la companyia, l'amistat, l'estimació... A mesura que ens fem grans, és quan mereixem ser tractats amb el major respecte i dignitat, però també la persona ha de poder viure amb la major llibertat. Mentre un es pugui valdre, ha de poder viure amb la major llibertat. Si una persona de 40 anys pot sortir, també ho pot fer algú de 75 que està en plenes condicions. Hauria de prevaldre la llibertat de tots, grans i joves. Cal més informació, d'acord, però no dominació ni imposició per part de ningú. S'ha de respectar la capacitat de decisió fins a l'últim alè de vida, i no haver d'acceptar que tot ho fan pel nostre benestar.

MONTserrat ROSELL PUJOL
Vic

La tasca de ser pares

Hem iniciat el curs escolar, un curs molt especial que ha començat com s'ha pogut i que no sabem com s'acabarà, per això m'ha semblat convenient fer una reflexió sobre la paternitat.

És obvi que ser pares no és una tasca fàcil a la vida. Per això, des de fa molt de temps, la moral, en general, i l'Església catòlica recorden, sovint, als que desitgen formar una família, la importància de viure la maternitat i la paternitat responsables; amb el sentit de responsabilitat que a això dona l'home i la dona la seva pròpia naturalesa, tal com és.

PEDRO GARCÍA
Sant Feliu de Guíxols

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

L'actriu Assumpta Serna és coautora del llibre «Entre la espada y la pared. Claves para comunicar la Palabra en tiempos difíciles»

«Cal ensenyar a saber escoltar»

MAC

Fotos: A. Blázquez

Juntament amb el sacerdot Juan Carlos Sánchez i l'actor i guionista Scott Cleverdon, l'actriu Assumpta Serna acaba de publicar el llibre *Entre la espada y la pared. Claves para comunicar la Palabra en tiempos difíciles*, d'Editorial San Pablo. De lectura amena, perquè és un interessant diàleg a tres, el llibre ofereix consells per transmetre la Bona Notícia avui dia, alhora que posa de manifest que la comunicació és allò veritablement essencial.

La gènesi del llibre l'hem de trobar a la pel·lícula *Red de libertad* (2017), de Pablo Moreno, on van coincidir tots tres autors.

Ens vam conèixer durant el rodatge. El sacerdot Juan Carlos Sánchez, fundador de Contracorriente Producciones, és un impulsor de la difusió de la fe cristiana a través de la seva tasca, durant anys, com a rector al Seminari de Ciudad Rodrigo i actualment com a director del Departament d'Evangelització i Noves Tecnologies de la diòcesi. És delegat d'Ensenyament i rector de diversos pobles a l'arxiprestat de Yeltes. Amb Scott Cleverdon ens uneix la passió pel cinema, el nostre respecte i admiració mutus, i la nostra feina com a actors i professors dins de la Fundació First Team.

Els cursos de comunicació que impartim a empresaris i professionals van inspirar el 2018 Juan Carlos perquè també els féssim adreçats a seminaristes, sacerdots i lectors de la Paraula. La idea del llibre va partir de María Ángeles López Romero, directora d'Editorial San Pablo, quan ens vam trobar en una conferència i ens va oferir

la possibilitat d'escriure un llibre a sis mans per explicar les claus de la nostra experiència.

Film basat en fets reals, la seva interpretació de la germana Hèlène Studler, de la congregació de les Filles de la Caritat de Sant Vicenç de Paül, és magistral. Com va ser l'experiència de posar-se en la pell de l'anomenada «Schindler francesa»?

Va ser un bonic regal interpretar un personatge real, Hèlène Studler, una heroïna que no volia ser-ho, com tots els autèntics herois. Admiro l'honradesa i l'ètica que hi ha a les pel·lícules de Pablo Moreno i el compromís amb què s'acosta a cada projecte. Té una veritable escolta i sap molt bé el que vol. A través d'aquesta pel·lícula, vaig tenir l'oportunitat de conèixer de prop algunes Filles de la Caritat i en vaig quedar impressionada pel carisma, per la profunditat de la seva tasca, callada i des de l'ombra. Treballen en la cura de dones i homes del carrer, en la formació en valors de joves... Em va colpir

«El missatge d'aquelles persones que volen comunicar la seva fe ha de ser rellevant i impactant»

rebutgem per ignorància aquells principis que han estat útils durant tants anys i que són el llast del nostre vaixell cultural i espiritual.

Algun altre propòsit?

Sí, el d'estimular l'estudi del «per què», la raó que dona sentit a la nostra vida. La saviesa de la Bíblia és vàlida per trencar prejudicis, estudiar els principis cristians que funcionen i han funcionat a través dels segles i que són la base de la nostra cultura. Creiem que és també una alenada d'esperança perquè alguns membres de l'Església se sentin acompanyats en la seva lluita per fer una institució més transparent, oberta i acollidora. Cal revisar, sovint i en profunditat, la manca de vocació als seminaris i per què algunes esglésies estan buides i d'altres, plenes de gom a gom. El llibre està ple de cites del papa Francesc perquè sap proporcionar moltes claus per penetrar en el cor dels allunyats. Penso que els actors podem oferir una recerca de la veritat, un mètode per plantejar preguntes, per escoltar les diferències, per trobar conjuntament solucions i descobrir en el servei als altres una resposta a la nostra vida.

A qui va adreçat fonamentalment aquest «manual», si podem qualificar-lo així?

Bàsicament, a persones allunyades de l'Església que comencen a desconfiar del que és políticament correcte, que critiquen una forma de moral, d'entendre la realitat per part de l'Església. És un llibre sobre la comunicació. Per tant, va destinat també a tots els professionals que volen posar-se al dia en les últimes tècniques comunicatives i als que volen sentir altres punts de vista sense cap tipus de prejudicis. Òbviament, va també dirigit a persones de fe cristiana que vulguin comunicar les seves creences: seminaristes, diaques, sacerdots... A través dels directes que vam dur a terme en el confinament, vam poder crear un diàleg a YouTube, Facebook y Twitter des de la nostra pàgina web: predicacion.es.

Quins són els elements clau perquè un sacerdot pugui acostar de la manera més òptima la Paraula de Déu a la gent?

Un profund estudi de la Bíblia, però també de les persones. L'Església necessita sacerdots que facin servir amb eficàcia eines de

veure plorar homes fets i drets davant de la pantalla, tot descobrint i valorant l'heroisme d'aquesta Filla de la Caritat.

Quin és l'objectiu principal del llibre?

La necessitat d'estudiar noves tècniques perquè el missatge d'aquelles persones que volen comunicar la seva fe sigui rellevant i impactant. Un missatge que pugui generar un canvi. Una història ben transmesa arriba de l'exploració de diferents punts de vista, sense dogmatitzar. Una homilia ha de deixar elecció al que escolta perquè trobi la seva pròpia veritat, perquè l'allunyat moltes vegades coincidirà amb les veritats que prediquen els sacerdots de la comunitat cristiana. L'homilia ha d'arribar al cor dels oients i qui la transmet ha de dominar estructures i tècniques eficaces per aconseguir-ho i escoltar molt aquell atri enorme que és internet. Les metàfores de la Bíblia poden, encara avui, donar molt sentit a les persones. Estem necessitats de valors, de criteris... No

«Hi ha molta necessitat espiritual; vivim en un món descregut, però que té ganes de creure en els altres»

comunicació, com és el cas de la comunicació online. Sacerdots que vulguin anunciar i ser testimonis de la seva pròpia fe, sense por, amb joia per comunicar i curiositat per escoltar i voluntat de fer-se entendre. Mirar als ulls és essencial, donar testimoni del que la fe inspira en les persones, cercar metàfores que siguin rellevants en el nostre dia a dia. La idea no és sermonejar, sinó escoltar i transmetre el seu servei, «curar» la gent.

Avui dia és més fàcil o més difi-

cil, assolir aquest objectiu?

El púlpit digital, que és internet, ens acosta molt més als pensaments, inquietuds i necessitats de cada persona. La comunicació online honesta i adequada és necessària per a aquells que cerquen creure en la bondat, en valors universals que han estat reflectits sempre a les Sagrades Escripures. Hi ha molta necessitat espiritual; vivim en un món descregut, però que té ganes de creure en els altres. Mai no és tard i tot és possible.

Cinema, teatre, televisió... pensa que són vehicles adients per a la transmissió de valors a la societat?

I tant! Són finestres obertes a mons d'uns altres. S'aprèn tant escoltant... Assumeixo la meua professió com una oportunitat de fer créixer espiritualment i emocionalment els qui cerquen escoltar, els espectadors. Els actors, els cineastes, les persones creatives... hem d'acceptar el valor de referència que som per a la societat i trobar criteris ètics en els nostres processos de treball. Tenim el poder d'explicar històries que siguin significatives, que ens ajudin a ser millors, que ens permetin evolucionar tenint en compte els errors del passat. Cal ensenyar a saber escoltar. Som un reflex de la societat, una societat que està perduda en molt soroll i que necessita tornar a l'essència. El cinema, les sèries de televisió... tenen un poder immens per a l'escolta; ens serveixen de mirall per entendre actituds i detalls, reflectir-nos en les accions dels protagonistes i reflexionar per ser valents, per millorar la nostra vida i la de les persones que estimem.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h
Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros
www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

DANI JOVER TORREGROSA
Eduador

Educant en l'esperança

En aquesta terra no hi ha felicitat sense desig de justícia, d'una vida digna, sense un somni d'humanitzar allò infrahumà

Sabem que no n'hi ha prou amb l'esperança ni amb la presa de consciència per viure la tensió utòpica d'una educació alliberadora per a una economia social i solidària. És necessària l'opció personal i professional interpellada per una voluntat de lliurament amb el patiment de les persones oprimides i perdedores del sistema. Necessitem motivar l'opció amb el gust de la llibertat, que sempre és una aposta oberta a la incertesa. Que sigui capaç d'acceptar els riscos. Capaç de sacrificar certes seguretats, els individualismes, els egoïsmes. Perquè sabem que en aquesta terra no hi ha felicitat sense desig de justícia, d'una vida digna, sense un somni d'humanitzar allò infrahumà: sense el compromís de l'acció per dur-lo a terme. Per això cal crear alternatives educatives, de feina i economia solidària que demostrin altres maneres d'aprendre, cooperar per produir i

progressar teixint comunitats vives on fer visibles les eutopies.

Cal evitar el reduccionisme mental que el fenomen de la jivarització —supressió de l'esperit crític i la capacitat de pensar—, propi del model neoliberal, es vol imposar. Cal formar en i per a la llibertat i l'equitat amb maneres creatives per fer ciència-tecnologia a escala humana i respectuosa amb els ecosistemes per a la resolució de les necessitats socials i ambientals, tenint en compte el context, ja que el coneixement científic és interpretatiu perquè és històric.

L'educació així concebuda té un important paper no només en l'accés al coneixement i la innovació, sinó en la creació de signes i transformació de l'ordre simbòlic i cultural del món. La producció de significats i de sentit associats al desenvolupament humà com a font de llibertat i drets humans

és una de les responsabilitats més grans que tenim. És possible formar ments pensants i cors *que senten* perquè es treballa amb sentit i cooperació. Sempre és preferible la qualitat d'un cap clar que la d'un cap ple.

Participar en associacions i xarxes diverses no és quelcom superficial. Implica comprometre's socialment com la millor manera de tenir una presència activa. Per tot això, la necessitat de construir xarxes de cooperació i intercanvi que ens permeti arribar i avançar junts on, sols i aïllats, no podríem.

En xarxa: • Aprenem a complementar els nostres sabers i coneixements. • Desenvolupem capacitat de diàleg i recerca d'acords buscant les coincidències i perspectives que ens igualen. • Fixem objectius comuns que ens permeten produir sentit i donar significat al nostre quefer. • Tota iniciativa té més ressò i efecte multiplicador en fer visible i transferible l'acció. • És un procés d'aprenentatge del respecte a les diferències i de les responsabilitats compartides.

«CATALUNYA CRISTIANA» A CADA PARRÒQUIA I CADA LLAR

www.catalunyacristiana.cat

 [catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

 [@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

 [catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

**SUBSCRIPCIONS ANUALS
EN CATALÀ O CASTELLÀ**

En paper i digital

Més informació: 934 092 770

L'explosió demogràfica del senglar ja és una realitat a bona part d'Europa.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Els senglars, una espècie animal que s'expansiona més del que convindria

Després de tantes vegades que hem parlat d'animals en perill d'extinció, avui us haig de parlar d'un cas contrari: una espècie que ja podem dir que augmenta més del compte i cal fer-hi alguna cosa per aturar-ne l'expansió. Es tracta del porc senglar (de nom científic *Sus scrofa*), que cada vegada abunda més entre nosaltres i a tot Europa. Si aneu per Collserola o al Montseny, o a les Guilleries, de ben segur que us trobareu amb alguna d'aquestes bèsties. Més encara: se n'han vist ja dins de Barcelona.

Això va començar a notar-se cap als anys noranta. Permeteu-me una anècdota personal: jo vivia fa uns anys al barri del Peu del Funicular de Vallvidrera i un bon dia (fa uns dotze anys d'això) em vaig trobar, en arribar un vespre a casa, que una truja senglar amb la seva cria m'impedia d'entrar perquè s'havia instal·lat davant mateix d'on jo feia estada... I potser vosaltres també us heu trobat amb algun cas semblant. Són tants ja els senglars que campen per Barcelona!

L'explosió demogràfica del senglar no és tan sols de Catalunya i Espanya, sinó que bona part d'Europa contempla l'expansió de l'espècie. La cosa ha adquirit una dimensió global. En les últimes dècades, a

Suècia, Finlàndia, Estònia i Noruega es veuen amb senglars en els seus àmbits. No cal dir, també a Dinamarca i Anglaterra, on s'havien extingit fa segles. Cada any es cacen ara uns tres milions d'exemplars, però aquesta cacera encara no posa a ratlla el creixement que es va observant. A Catalunya passen de 120.000 exemplars segons diuen les estadístiques, o sigui, que s'han quintuplicat en els últims trenta anys. I una cosa semblant passa al total d'Espanya, on es compten més de 700.000 exemplars. Aquesta expansió es deu a múltiples causes. Hi influeixen el canvi climàtic, la millora dels cultius i el mateix comportament humà, ja que en els contenidors de residus es deixen més restes comestibles, a part de les plantacions que estan a l'abast d'aquestes bèsties. A Catalunya, concretament, l'ampliació de les zones forestals és ben clar que també hi ha d'haver influït.

Per això a Catalunya ja s'ha ampliat el temps de període de caça i es realitzen unes 35.000 captures de senglars cada any, però sembla que encara se n'hauria de fer una mica més. En fi, els qui en sàpiguen més que hi diguin la seva. Nosaltres ens hem limitat a notificar el que hem pogut saber d'aquest assumpte i hem cregut interessant fer-vos-ho saber.

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

JOAN PALLARÈS-PERSONAT

Historiador

jpallarespersonat@gmail.com

Nascuda a Barcelona el 5 de desembre del 1932, era la gran de set germans. El pare, Tomàs Roig i Llop, era advocat i escriptor, home conservador, catòlic i catalanista; la mare, Albina Fransitorra, era també una dona amb inquietuds artístiques.

La infantesa i l'adolescència va venir marcada per la seva pertinença a una família burgesa i benestant de l'Eixample, amb múltiples relacions socials dins del món literari i teatral. Una casa per la qual passaven de visita Josep Maria de Sagarra, Mary Santpere, en Pemán o Fages de Climent.

Anava a fer catequesi els diumenges a les nenes de les barraques del Carmel. Va ser el 1950 quan, en arribar a la universitat, va tenir contacte amb la realitat social del moment, amb l'experiència de la vaga de tramvies del 1951, en la qual va participar activament, com molts grups d'estudiants.

Es va llicenciar en Filosofia i Lletres. Va entrar a Parcs i Jardins Municipals de Barcelona, on va treballar-hi fins que es va casar. Poc abans, el maig del 1962, viatja a Roma per a la canonització de sant Martí de Porres; va poder parti-

cipar en una trobada amb Joan XXIII.

El 1963 es casava amb Joan Vinyes i tingueren tres fills. El 1967 entraria a treballar, fins a la seva jubilació, al Col·legi d'Arquitectes, una feina que en aquells anys li permetia tenir cert to reivindicatiu. A través del seu compromís amb Cristians de Base, es fa un referent en el seu entorn. Milita a Cristians pel Socialisme, amb Alfons Carles Comín, i amb mossèn Jaume Camps participa al Grup de Drets Humans de Barcelona. El 1974 s'afilia al PSUC; llavors ja era força coneguda per la policia, a la qual anomenaven *La Rubia de San Andrés*, corrent o rebent no poques vegades.

Entre les moltes lluites reivindicatives d'aquells anys, va ser una peça clau en la logística exterior de la tancada, el 1976, de les dones de Motor Ibèrica —l'actual Nissan— a la parròquia de Sant Andreu de Palomar, donant suport als marits en vaga.

En els primers ajuntaments democràtics va ser consellera de Districte. Va participar al Grup de Presons de la parròquia i en els darrers anys va estar implicada en la salvaguarda de la cúpula de l'església de Sant Andreu.

Activa fins als darrers moments, i ja malalta, no va deixar mai de participar en cap projecte. Va morir a Barcelona, als 75 anys, el 22 de setembre del 2008. A la missa de comiat, amb el temple ple, mentre el taüt anava sortint de l'església, de l'orgue sorgiren les notes del *Violai*, l'himne català, i *La Internacional*, tal com a ella li hauria plagut. El seu compromís durant tota la vida va ser de fe, país i progrés.

Avui el Consorci Sociosanitari de Sant Andreu porta el nom d'Isabel Roig en record de la que va ser lluitadora de tantes causes justes de desigualtat social.

Fons Família Vinyes-Roig

GENT DE CASA

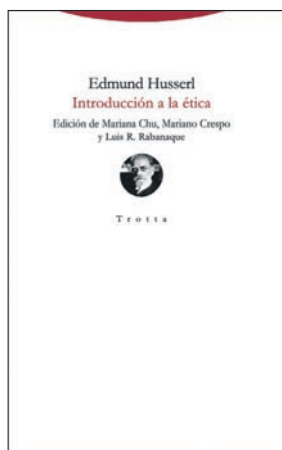
Isabel Roig i Fransitorra

FRANÇOIS ROSE

La revolución del amor explicada a mi ahijado
San Pablo, 2020, 156 pàg.

L'exhortació apostòlica *Amoris laetitia* és una guia preciosa per aprendre a estimar. Però és molt més que això. El papa Francesc compromet l'Església catòlica en una veritable revolució mental. Durant el diàleg amb el seu fillol Alexandre, François Rose descobreix el «terratrèmol d'amor» al qual el Papa convoca la humanitat.

EDMUND HUSSERL

Introducción a la ética
Editorial Trotta, 2020, 364 pàg.

En aquestes lliçons l'autor fa una exposició crítica de la història de l'ètica, especialment, moderna, que li permet defensar la validesa dels principis ètics i rebutjar les diferents formes d'hedonisme i descriure la manera passiva i activa de la motivació pel que fa a la legalitat de l'esdevenir espiritual.

RAMÓN CARO PLAZA

Guía del autoestopista filosófico
Ediciones Encuentro, 2020, 450 pàg.

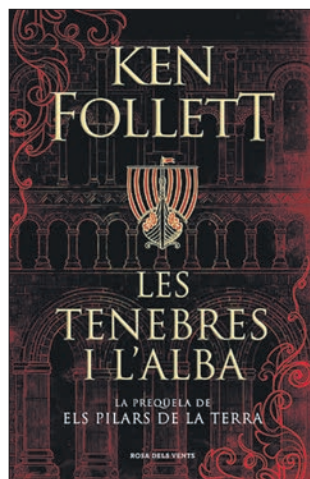
Cerques objectivitat?, busques motius?, reivindiques la dignitat de la persona? Cap inquietud fora d'allò normal, les compartim tots els éssers humans. Aquesta obra pretén rastrejar els enclavaments principals en companyia dels grans pensadors. A més, t'ofereix eines per localitzar el teu propi criteri sobre el sentit de la vida, l'univers... i tota la resta.

JOAQUIM NOGUERO (Ed.)

Cesc Gelabert
El que m'agradaria que la dansa fos
Comanegra, Mercat de les Flors, Institut del Teatre, 2020, 325 pàg.

Cesc Gelabert ens acosta aquí a la veritable essència d'un moviment habitat pel cor i la ment. Els seus espectacles han estat mostraris vius d'aquesta mateixa caixa d'eines, així que el llibre ajuda a entendre com i perquè ens movem, però també com i per a què s'ha mogut l'artista, des de la «diversitat informada» que sempre ha defensat: conèixer-ho tot de tot arreu.

KEN FOLLETT

Les tenebres i l'alba
Rosa dels Vents, 2020, 929 pàg.

Any 997, finals de l'edat fosca. Anglaterra s'enfronta als atacs dels gal·lesos per l'oest i dels vikings per l'est. Aquells qui ostenten una mica de poder l'exerceixen amb contundència i, sovint, entren en conflicte amb el rei mateix. En aquests temps turbulents, tres vides s'entrecruen: el jove constructor de vaixells Edgar, la Ragna, la filla rebel d'un noble normand i l'Aldred, un monjo idealista.

MARÍA ORUÑA

El bosc dels quatre vents
Columna, 2020, 443 pàg.

A principis del segle XIX, el doctor Vallejo viatja de Valladolid a Galícia amb la Marina, la seva filla, per servir com a metge en un poderós monestir d'Ourense. Allà descobriran un món i uns costums molt particulars. Una novel·la commovedora sobre una dona que s'enfronta a les convencions del seu temps i aconsegueix transcendir fins als nostres dies.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA
andreusotorra@gmail.com

Tots els colors de la paraula del pintor

Hi ha grans noms de la història que només pronunciar-los provoquen uns instants de silenci perquè tothom sap que al seu darrere hi ha sempre alguna cosa que trenca l'esquema ordinari. Un d'aquests és el nom de Van Gogh. No cal ser un expert en art per interessar-se per la figura del pintor del quadre *Els gira-sols*. Esclar que, parlant d'art, sovint es pot pensar

què en seria, d'algun gran pintor, si, un cop mort, les seves obres no haguessin batut rècords de cotització en subhastes de marxants que probablement no han tingut mai un pinzell entre els dits.

Per això un muntatge teatral com *Van Gogh*, estrenat fa divuit anys al Versus Teatre, dins el Festival Grec 2002, i revisat i reestrenat ara al Teatre Gaudí Barcelona, representa una excepció de la mirada tòpica de veure Van Gogh i es transforma en una reflexió lúcida, poètica i punxant a la vegada que Ever Blanchet ha adaptat a

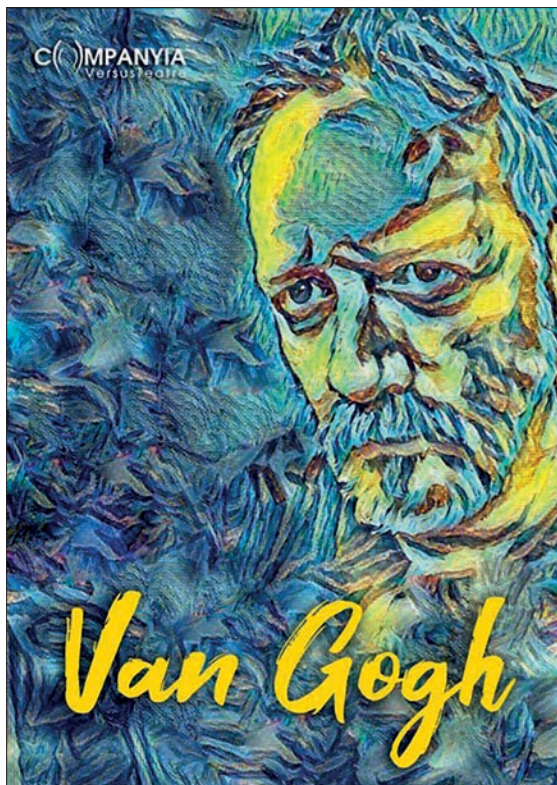
partir del recull *Cartes a Théo*, el germà de Van Gogh que més de prop va viure les seves crisis.

Ever Blanchet, que a més d'home de teatre és novel·lista i poeta, ha dotat el text de l'obra de la dosi justa de relat i poesia que requereix una aposta teatral com aquesta. Però no n'hi havia prou. I faltava un actor —si podia ser tirant a la semblança que tenim de Van Gogh— i un ambient escenogràfic que transportés l'espectador al món oníric de Van Gogh.

Una cadira, doncs, un bastó i una pipa, a més de tres o quatre peces de roba austera pròpia de pintor, s'arrodoneixen amb un espai austere, tenebrós —la suma de tots els colors—, per crear una acció centrada en l'etapa de la crisi del pintor, entre els 27 i els 37 anys.

La interpretació escènica, molt aproximada als espectadors, a qui l'actor s'encara per explicar-los el que pensa, posa en boca de Vincent Van Gogh la capacitat expressiva de la paraula del pintor amagada darrere la capacitat expressiva de la imatge.

Van Gogh és un text que, si bé té prou força per ser representat, encara en té més per ser llegit. Només cal que un editor, si no ho ha fet, pensi en els avantatges que tindria aportar a la literatura una semblança de Van Gogh que, a més, podria ser fàcilment traduïda a altres llengües.

© Teatre Gaudí Barcelona

Cartel·la de l'obra «Van Gogh» que es reposa al Teatre Gaudí Barcelona.

«VAN GOGH»

Basat en el recull *Cartes a Théo*

AUTOR: Ever Blanchet

TRADUCCIÓ: Josep Maria Vidal

INTÈRPRET:

Jaume García Arija

VIDEOART: Nito Cilintano

DIRECCIÓ: Maria Clausó

i Ever Blanchet

Teatre Gaudí Barcelona, Barcelona.

Sense data de sortida

AMB BON HUMOR

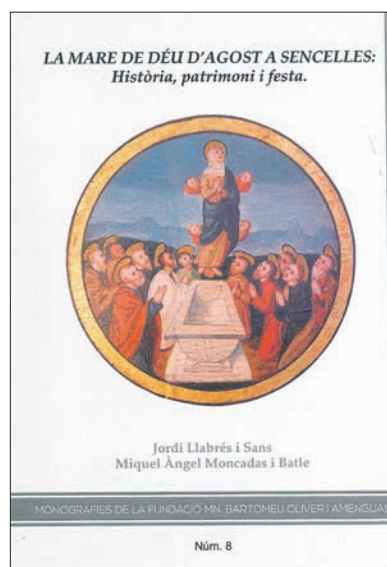

CRÍTICA LITERÀRIA

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA
Caputxí

Síntesi històrica assumpcio- nista

**JORDI LLABRÉS i
MIQUEL ÀNGEL MONCADAS**

*La Mare de Déu d'Agost
a Sencelles:*

història, patrimoni i festa
(Monografies 8) Fundació Mn.
Bartomeu Oliver, 2020,
136 pàg.

Monografia que tracta sobre el desenvolupament i el ressò de la festa de la Mare de Déu d'Agost a la població mallorquina de Sencelles, elaborada, amb rigor i perícia, pels estudiosos Jordi Llabrés Sans i Miquel Àngel Moncadas Batle que, conjuntament, han reeixit a preparar-nos la present síntesi històrica sobre les diverses manifestacions de la devoció assumpcionista. N'han assenyalat les peculiaritats pròpies de les celebracions festives desenvolupades a Sencelles entorn de la veneració de la bella imatge de la «Mare de Déu adormida» que, any rere any, se situa vistosament al bell mig de la nau de l'església parroquial en ocasió de la seva festa, cada 15 d'agost, i on conserva el costum medieval de cobrir la imatge jacent de la Mare de Déu amb un vel blanc el dia de la festa i durant tota la seva octava (p. 43) i, també, escampant una gran abundor de brots d'olorosa murtra a l'entorn del llit monumental, per tal de perfumar la nau de l'església. A tall d'exemple, l'any 1712 els obrers de la parròquia de Sencelles gastaren vuit sous en manats de murtra per a la festa de l'Assumpta (p. 53). Tanmateix, en temps més recents el llit de la Mare de Déu se sol guarnir i perfumar, també, amb ufanoses alfabregueres que l'envolten (pàg. 54-56).

Aquesta festa mariana tan solemne –la Pasqua de Maria– s'ha configurat com la festa popular estiuenca de més relleu i participació, puix que coincideix amb la finalització de les tasques agràries del segar i el batre, just abans de la verema. Aquesta devoció a Mallorca arrenca de l'impuls que hi donà en el llunyà segle XIV el bisbe Berenguer Batle (1333-1349) a la catedral. Ben aviat, aquest culte marià fou irradiat a les parròquies de la ciutat i les de la Part Forana, amb un enorme creixement i puixança en els anys de l'època barroca (segles XVII i XVIII), amb l'aparició a nombroses parròquies de les belles imatges jacentes.

A Sencelles la diada de l'Assumpció de la Mare de Déu coincideix amb les festes patronals i, tradicionalment, compta amb l'animosa presència dels «xeremiers i fabiolers» que, també, comparteixen la veneració de la imatge de la seva patrona col·locada al «llit de la dormició», construït amb fusta policromada i daurada a inicis del segle XIX de mà de l'escultor Miquel Vadell i Pastor.

RAUXA

L'enemic disfressat

El cristianisme és paradoxal. Contra tota lògica humana, la fe d'aquell petit grup d'homes senzills d'un racó de món es va escampar per tot l'Imperi i més enllà i tot. Les cruentes persecucions haurien d'haver extingit aquell foc d'una sola bufada, però sorprenentment els suplicis, en lloc de servir d'escarment, només feien augmentar el nombre de cristians. I una cosa semblant es pot dir a l'edat contemporània dels estats comunistes i altres règims totalitaris que han perseguit l'Església a sang i foc; el cristianisme hi aconsegueix sobreviure subterràniament fins que torna a brotar amb més vigor que abans. De la repressió directa el cristianisme en sol sortir reforçat.

Però tota la vitalitat i capacitat de resistència que l'Església demostra tenir en les circumstàncies més desfavorables, tot d'una s'esvaeix quan se la convida a aclofar-se en el benestar. L'occident capitalista, certament, no fa enderrocar esglésies, ni tampoc passa per l'espasa els fidels. Ben al contrari, els cristians occidentals gaudim de tot el benestar i la llibertat que el sistema ens regala de manera tan generosa. Ens hem deixat ensarronar per aquests encants tan irresistibles, de manera que a la pràctica, la vida diària del cristià d'Occident ha acabat sent tan anodina i buida com la de l'agnòstic o l'ateu. Ens hem deixat anestesiar, i de bon grat. El resultat és que allò que les persecucions romanes i els gulags soviètics no van assolir mai del tot, el capitalisme contemporani ho ha aconseguit d'una manera quasi perfecta i amb una facilitat esfereïdora. Les esglésies estan buides. L'engany ha funcionat. Així que l'enemic se li ha presentat sota una aparença dòcil i llagotera, l'Església hi ha sucumbit, perquè no ha sabut veure l'anticristianisme indirecte i subtil —però per això mateix molt més perillós— de l'Occident contemporani.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

SANT FRANCESC D'ASSÍS

El **diumenge 4 d'octubre**, a les 18.15, a l'església de Sant Francesc d'Assís (c/ Ramon Turró, 130 - Barcelona), pregària-concert *San Francesco d'Assisi-Laudato Si* amb la soprano Silvia Sabater i un conjunt de cambra.

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

El **dilluns 5 d'octubre**, a les 19.00, Els Dilluns dels Drets Humans sobre *Covid-19: el dret a la salut en risc*; els **dilluns del 19 d'octubre al 23 de novembre**, a les 19.00, seminari *Bíblia i psicoanàlisi* amb Víctor Hernández; els **dijous del 22 d'octubre al 26 de novembre**, a les 19.00, seminari *Relectures teològiques d'autors del nostre temps: Albert Camús* amb Josep M. Margenat; els **dijous del 22 d'octubre al 26 de novembre**, a les 19.00, curs *Emergència climàtica: entre la apocalíptica y la esperanza* coordinat per Joan Carrera; el **27 d'octubre** comença l'aula virtual *La noviolència. Una proposta bíblica de resolució de conflictes per al moment actual* amb Joan Morera. Inscripcions: www.cristianismeiejuscia.net.

PREGÀRIA

El **dijous 8 d'octubre**, a les 19.30, taller-escola d'oració al Casal Don Bosco de Martí-Codolar (tel. 616 947 158).

ATENEU UNIVERSITARI SANT PACIÀ

El **divendres 9 d'octubre**, a les 11.15, inauguració de curs amb la lliçó d'Armando Pego sobre *Lectures de Déu a propòsit de George Steiner* a l'aula magna del Seminari de Barcelona (c/ Diputació, 231).

FESTA DEL PILAR

El **dilluns 12 d'octubre**, a les 12.00, eucaristia en honor a la Mare de Déu del Pilar organitzada per les associacions de les *Damas y Caballeros del Pilar*; cant de l'himne i veneració del pilar a la basílica de la Puríssima Concepció (c/ Aragó, 299 - Barcelona).

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL

Els **dimecres 14 d'octubre, 18 de novembre, 16 de desembre, 13 de gener, 10 de febrer i 10 de març**, a les 18.00, taller de lectura *El «Nabí» de Josep Carner: didàctica del perdó* amb Jaume Subirana. Inscripcions: www.fundaciojoanmaragall.org.

Lleida

JORNADA PASTORAL OBRERA

El **dimarts 6 d'octubre**, a les 19.00, *Església i món obrer en aquests moments de crisi* amb Francisco Porcar a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida (c/ Canonge Brugulat, 22).

CATALONIA SACRA

El **divendres 9 d'octubre**, a les 18.00, itinerari guiat *Les pintures murals contemporànies a Lleida ciutat* amb Esther Solé. Informació: reserves@cataloniasacra.cat.

Solsona

SANTUARI DEL MIRACLE

El **cap de setmana del 23 al 25 d'octubre**, trobada *Compartint l'ikebana*. Més informació: tel. 649 465 814.

Urgell

FESTIVAL ORGUES DE PONENT I DEL PIRINEU

El **diumenge 11 d'octubre**, a les 18.00, concert d'Àlex Vila (tenora) i Pau Riuró (orgue) a la parròquia de la Mare de Déu de Ribera de la Pobla de Segur.

Vic

COVA DE MANRESA

El **dimecres 7 d'octubre**, a les 19.00, Xavier Melloni presenta *Èxode i èxtasi en Ignasi de Loiola* al Centre Internacional d'Espiritualitat Ignasiàna - Camí de la Cova, 17 - Manresa.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè els fidels laics, en especial les dones, participin més en les instàncies de responsabilitat de l'Església

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f](https://www.facebook.com/catalunyacristiana) /catalunyacristiana

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana) catalunya_cristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire
Lingüista: Montserrat Pibernat

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Joan Boronat, Agustí Borrell, Agustí Codinach, Martí Colom, Antonio Gil, Joan Guiteras, Dani Jover, Josep Maria Martí i Bonet, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès, Quique, Ignasi Ricart, Bernat Sellarès, Lluís Serra, Valentí Serra, Rafael Serra, Leticia Soberón, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Montserrat Unterlöhner, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

CARME MUNTÉ

La Federació de Cristians de Catalunya ha creat per a aquest curs les beques Beat Samsó amb l'objectiu d'afavorir una formació accessible i de qualitat per als futurs mestres de religió catòlica de les escoles públiques i d'iniciativa social. Aquests ajuts, que poden arribar a cobrir el 50% de la matrícula, estan destinats a alumnes que vulguin cursar els estudis encaminats a l'obtenció de la Declaració Eclesiàstica de Competència Acadèmica (DECA), un dels requisits indispensables per impartir —amb garanties— l'assignatura de religió catòlica als centres educatius.

Quin és l'objectiu de les beques? Per què és important donar suport als mestres de religió?

L'objectiu de les beques és, en primer lloc, ajudar a sufragar les despeses de la formació dels futurs mestres de religió catòlica a les escoles públiques i d'iniciativa social. I en segon lloc, volen donar a conèixer la figura del beat Josep Samsó pel seu carisma per a la pedagogia catòlica.

El clima social i polític actual és desfavorable al fet religiós? Hi veu símptomes preocupants?

Penso que, en aquest cas, caldria distingir entre les diferents religions perquè la seva acceptació social és asimètrica. Pel que fa al catolicisme, la desvinculació cada cop major entre el poder «partidista» i el poder «clerical» ens afavoreix. La denúncia de la corrupció i de la hipocresia —també dins de l'Església— feta pel papa Francesc és un testimoni també molt positiu per a la recepció de l'Evangeli a casa nostra. Per tant, pel que fa al clima social i polític diria que no és desfavorable per al catolicisme, però penso que sí que és preocupant l'enquistament de mentalitats «clericals» dins de l'Església, especialment quan es tracta de persones amb càrrecs d'alta responsabilitat. El catolicisme no és una ideologia, i utilitzar l'Església per a interessos particulars és corrupte.

Antoni Comas, president de la Federació de Cristians de Catalunya

«El beat Samsó va ser un expert en pedagogia catòlica»

El beat Samsó, perquè és un bon referent?

El beat Samsó és un bon referent pedagògic, en primer lloc, perquè va ensenyar l'Evangeli amb paraules, però sobretot, amb fets. I el principal, el martiri, donant la vida per amor a Déu i als altres. I en segon lloc, perquè va ser un «expert» en «pedagogia catòlica». Per a tots als docents de religió catòlica als centres educatius, com per als catequistes, com per als mestres catòlics de qualsevol especialitat, la lectura de la introducció de la seva obra *Guia per a catequistes* hauria de ser d'obligada lectura. Sabem bé que la catequesi difereix, per la seva naturalesa, de l'ensenyament de la religió catòlica a l'escola però —en temps del beat

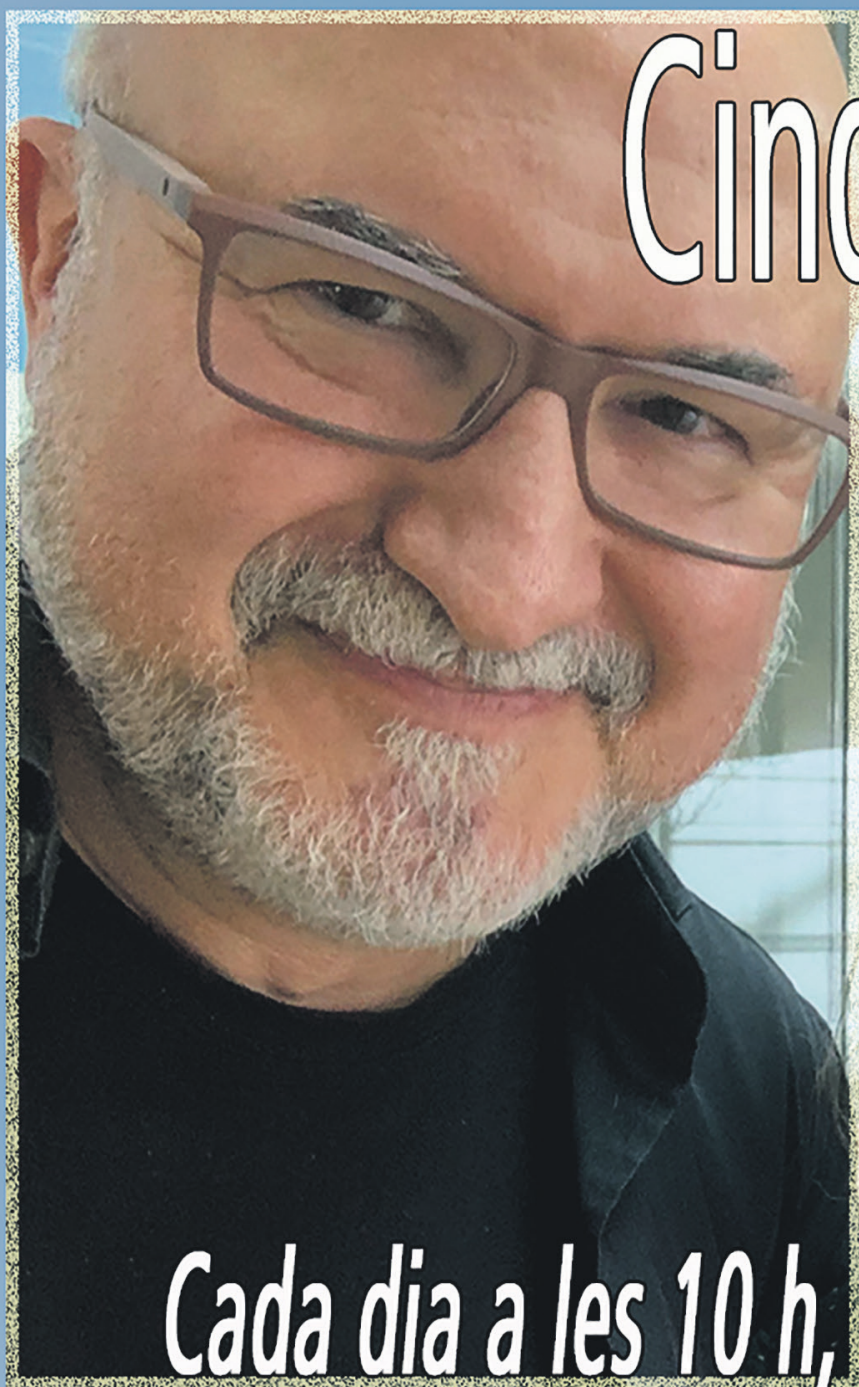
Samsó— encara no s'havia madurat aquesta distinció. Dic això, perquè les paraules ens podrien traïr i perdriem l'oportunitat de rebre unes «orientacions» que podrien fer molt de bé tant als catequistes com als docents de religió. Aquests dos mitjans —la classe de religió i la catequesi— s'emmarquen en el mateix àmbit de la «pedagogia catòlica», cadascuna amb les seves peculiaritats.

Quin és el procediment pel qual les persones poden demanar la beca?

Els interessats han de presentar una sol·licitud dirigida a la Federació de Cristians de Catalunya i adjuntar la documentació que justifiqui la conveniència de rebre l'ajut econòmic.

Ràdio Estel

espai de trobada, participació i diàleg

Cinquèters

Cada dia a les 10 h, amb Sergi Mas

SEGUEIX-NOS

Barcelona, 106.6 / Tarragona, 100.6 / Girona, 103.4 / Lleida, 91.5 / Catalunya Central, 93.7 / Vic, 98.4
Tortosa, 90.1 / El Garraf, 96.8 / La Cerdanya, 104.4 / La Seu d'Urgell, 105.0 / Andorra, 107.5

Available on the
App Store

Android app on
Google play